Mahkeme ve Hakem Kararlarının Tashihi(*)

Correction of Court and Arbitration Awards

Elvan BAĞ CANBAZ(**)

Öz:

Hükmün tashihi (düzeltilmesi); hükümdeki açık yazı, hesap ve benzeri maddi hataların hükmün esasını değiştirmeden düzeltilmesini sağlayan hukuki bir müessesedir. Fakat uygulamada tashih ile hükümdeki maddi hataların düzeltilmesi dışında hukuki hataların da düzeltildiğini görmekteyiz. Bu çalışmanın amacı yargılama neticesinde verilen hüküm bakımından tashih müessesesinin işleyişini ve sınırlarını incelemektir. Çalışmada tashih mahkeme (HMK m.304), milli (HMK m.437) ve milletlerarası (MTK m.14) hakem kararları yönünden ele alınmıştır. Maddi hataların düzeltilmesinin şartları, şekli, tashih müessesesi yönünden uygulamadaki sorunlar kanuni düzenleme, doktrindeki görüşler ve Yargıtay'ın kararları çerçevesinde ele alınmıştır. Uygulamada yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri sunulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler:

Tashih, Hüküm, Maddi Hata, Hesap Hatası, Yazı Hatası.

Abstract:

The correction of judgments is a legal mechanism that allows obvious clerical, calculation, and other similar material errors in a judgment to be corrected without altering its substance. In practice, however, it is observed that the correction mechanism is utilized not only to rectify material errors but also to correct errors of law. The purpose of this study is to examine the functioning and statutory limits of the correction mechanism with respect to judgments rendered at the end of judicial proceedings. The study analyzes the correction mechanism in relation to court judgments (Code of Civil Procedure, Art. 304), domestic arbitral awards (Code of Civil Procedure, Art. 437), and international arbitral awards (International Arbitration Law, Art. 14). The requirements and procedure for the correction of material errors and the problems encountered in practice concerning the correction mechanism are examined within the framework of statutory provisions, doctrinal views, and the decisions of the Court of Cassation. This study also seeks to propose possible solutions to the problems encountered in practice.

(*) Araştırma Makalesi / *Research Article*
Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 14.03.2026 - Yayınlanmasının Kabul Edildiği Tarih: 18.09.2026
DOI: 10.58733/imhfd.1909784
Bu makaleye atıf için: Elvan Bağ Canbaz, 'Mahkeme ve Hakem Kararlarının Tashihi' 2026 (11)2 *İMHFD* 1917-1964

(**) *Avukat*, Kocaeli Barosu;
Doktora Öğrencisi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli - Türkiye
E-posta: av.elvanbagcanbaz@gmail.com
Orcid: 0009-0000-6139-5390

Keywords:

Correction, Judgment, Material Error, Calculation Error, Clerical Error.

Extended Summary:

Errors in a judgment that are apparent upon first reading may be rectified through the mechanism of "correction". The correction of court judgments is governed by Article 304 of the Code of Civil Procedure, the correction of domestic arbitral awards under Article 437 of the Code of Civil Procedure, and the correction of international arbitral awards under Article 14 et seq. of the International Arbitration Law.

An application for correction does not constitute a legal remedy. A legal remedy involves applying to a higher court to challenge the decision of a lower court. Upon such an application, the judgment is subject to judicial review by the higher court. İn contrast, an application for correction is made to the court that rendered the judgment. The court may not amend the judgment by way of correction. Furthermore, while a legal remedy prevents the judgment from becoming final, an application for correction does not have the same effect. For this reason, correction is not recognized as a legal remedy.

Article 304 of the Code of Civil Procedure states: "*Errors in writing and calculation in the judgment, as well as other similar obvious errors, may be corrected by the court of its own motion or upon the request of one of the parties.*" Similar wording is used in relevant provisions of the Code of Civil Procedure and the International Arbitration Act. As stated in the provision, correction is limited to clerical, calculation, and other similar errors. Correction cannot be used to replace the existing judgment or to add a matter omitted from the judgment, to change the nature of the judgment, or to expand or narrow the scope of the judgment. Moreover, the court does not accept the use of correction to resolve contradictions between the operative part of the judgment and the reasoning of the judgment. The purpose of correction is to remedy certain errors in the operative part of the judgment resulting from inadvertence or oversight without altering the substance of the judgment. This also serves to prevent the proceedings from being prolonged due to minor errors. Correction of a court judgment may be requested by either party. The judge or arbitrator may, upon identifying the error, make the correction ex officio within the limits prescribed by law. The law does not specify a time limit for applying for a correction of a judgment. It has been argued that correction may be requested until the judgment is enforced. The Court of Cassation has held that a request for correction of a judgment may be made at any time. Whether the judgment has been served is relevant to the correction procedure. If the judgment subject to correction has not been served, the court may decide on the correction on the basis of the case file. If the judgment has been served, the court cannot decide on the correction without hearing the parties. Therefore, the court must invite and hear the parties before rendering its decision.

Otherwise, the decision issued by the court may be set aside or quashed following an objection. In numerous decisions, the Court of Cassation has emphasised the importance of this requirement and stated that the provision is mandatory. If the court decides on correction without hearing the parties, this would violate the right to a fair trial of the party adversely affected by the decision. This is because the parties' rights to be heard, to an adversarial trial, and to equality of arms are directly affected in such circumstances. However, if the parties fail to appear despite the court's invitation, the court may render its decision on the basis of the case file. As this decision constitutes a supplementary decision, it will be recorded below the copies held by the court. If there is insufficient space at the bottom of the judgment for the notation, it shall be recorded on a separate sheet of paper, which shall be signed and stamped. Handwritten or other amendments to the judgment are not permitted. Since the correction decision constitutes a supplement to the original judgment, it cannot be enforced independently. It must be enforced together with the original judgment.

The correction of arbitral awards is regulated under Article 437 of the Code of Civil Procedure. Accordingly, unless a different time limit has been specified, either party may, within two weeks of being notified of the arbitral award, apply to the arbitrator or the arbitral tribunal to request the correction of any clerical, calculation and similar errors in the award. The other party must be informed before the request is made. In addition, the arbitrator or the arbitral tribunal may correct clerical errors in the award ex officio within two weeks following the date of the award.

The correction of clerical, calculation and similar errors in international arbitral awards is governed by Article 14/B of the International Arbitration Law. While the parties may request the correction of an arbitral award, the arbitrator or the arbitral tribunal may also correct such errors upon identifying them. The parties may request a correction within thirty days of the service of the arbitral award. As regards the arbitrator or arbitral tribunal, the thirty-day period shall begin from the date of the award.

The court, arbitrator, or arbitral tribunal is required to issue a reasoned decision either granting or rejecting the application for correction. The correction decision constitutes a supplement to the original decision. Therefore, the legal remedies applicable to the original decision are also available against the correction decision. For example, the court's decision may be appealed, and the decision rendered on appeal may then be subject to cassation. Arbitral awards falling within the scope of the Code of Civil Procedure may be challenged only through an action for annulment. Unless the court decides otherwise, the application will be examined and decided on the basis of the case file. The decision may be challenged by way of cassation (Article 439(6) of the Code of Civil Procedure). However, the cassation review shall be conducted as a matter of priority and urgency and shall be limited to the grounds for annulment. Similarly, an action for annulment is the only remedy available against international arbitral awards. Under Article 3 of the International Arbitration Law, such an action may be brought before the competent regional court of appeal in the jurisdiction where the competent district court of first instance is situated. The action for annulment shall be heard as a matter of priority and urgency (Article 15/A of the International Arbitration Law). The decision of the regional court of appeal may also be challenged by way of cassation. However, the review shall again be limited to the grounds for annulment. The correction decision is subject to the same legal remedies as the original decision. Accordingly, a decision of the arbitrator or arbitral tribunal granting or rejecting a request for correction may be challenged through the same remedy.

GİRİŞ

Tashih, Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK) m.304 ve 437 ile Milletlerarası Tahkim Kanunu (MTK) m.14/B,1'de düzenlenmiştir. Düzenlemelerin amacı nihai mahkeme ve hakem kararlarında (hüküm) ilk görüşte göze çarpan hesap, yazı ve benzeri maddi hataların düzeltilmesidir. Bu sayede tarafların hak kaybına uğraması ve yargılamanın daha fazla uzaması da engellenmiş olmaktadır. Tashih hukuki değerlendirme veya denetleme niteliğinde olmayıp bu müessese ile kararın değiştirilmesi, unutulan bir hususun karara eklenmesi mümkün değildir[1]. Hükmün tashihi mahkeme veya hakemler tarafından verilen nihai kararlardaki maddi hatalar ile sınırlıdır. Bu nedenle nihai karar niteliğinde olmayan ara kararlar tashih kapsamında değildir.

Kanunda tashihin sınırları net bir şekilde ifade edilmiş olmasına rağmen uygulamada tashih çoğu zaman tavzih (HMK m.305, 437; MTK m.14/B,1), hükmün tamamlanması (HMK m.305/A, 437/4; MTK m.14/B,4) ve diğer müesseseler ile karıştırılmaktadır. Hükümde unutulan veya açık olmayan hususlarda sırasıyla tamamlama ve tavzih talep edilmesi gerekirken tashih talep edildiğini veya tashih talep edilmesi gereken bir hususta tavzih veya hükmün tamamlanması talebinde bulunulduğunu görmekteyiz[2]. Talep hatalı olmasına rağmen bu yönde kararlar verilmekte ve verilen kararlara karşı kanun yoluna başvuru yapılmasıyla da yargılama uzamaktadır[3]. Yine tashih ile sadece maddi hataların düzeltilmesi mümkünken hükümde değişiklikler yapılması veya hükme yeni hususlar eklenmesi de söz konusu olmaktadır. Hükmün tebliğinden sonra tashih talep edilmesi halinde tarafların davet edilerek dinlenilmesi ve kararın bu şekil-

---

1 Ramazan Arslan, Ejder Yılmaz, Sema Taşpınar Ayvaz ve Emel Hanağası, Medeni Usul Hukuku (11. Bs., Yetkin Yayınları 2025) 548; Baki Kuru ve Burak Aydın, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı (8. Bs., Yetkin Yayınları 2023) 590.

2 Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 16.01.2019 T. 2016/11278 E. 2019/102 K. sayılı kararında "*Hâkim; tavzih yolu ile hükümde unutmuş olduğu talepler hakkında karar verip bunu hükmüne ekleyemez. Bunun gibi hüküm verirken unutmuş olduğu vekâlet ücreti veya faiz hakkında tavzih yolu ile bir karar verip bunu hükmüne dâhil edemez. Aynı şekilde kısa kararla gerekçeli karar arasındaki çelişki de tavzih yolu ile giderilemez.*"şeklinde karar vermiştir, <https://mevzuat.sinerjias.com.tr>Erişim Tarihi 12 Aralık 2025.

3 Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 21.11.2024 T. 2024/12820 E. 2024/15003 K. "*Şu hâlde dosya kapsamına göre yargılamanın... İşletmesi Genel Müdürlüğü aleyhine sürdürülüp sonuçlandırıldığı tartışmasızdır. Ancak gerekçeli kararda... İşletmesi Genel Müdürlüğü yerine... Taşımacılık AŞ'nin davalı olarak gösterildiği gerekçesiyle 6100 sayılı Kanun'un 305 inci maddesi uyarınca tavzih talebinde bulunulmuş olup Mahkemece hükmün tavzih yoluyla düzeltildiği anlaşılmaktadır. Oysa 6100 sayılı Kanun'un tavzihe ilişkin 305 inci maddesi, ancak hüküm yeterince açık değilse veya icrasında tereddüt uyandırıyor yahut birbirine aykırı fıkralar içeriyorsa uygulanabilir. Somut olayda ise gerekçeli kararda davalının... İşletmesi Genel Müdürlüğü yerine... Taşımacılık AŞ olarak gösterilmesi maddi bir hatadan ibarettir. Maddi hatalar mahallinde her zaman düzeltilebileceğinden bunların tavzih sebebi olarak kabulü mümkün değildir. Ayrıca belirtmek gerekir ki hükmün tashihi taraflardan birinin talebi üzerine yapılabileceği gibi resen de yapılabilir..."*şeklinde karar vermiştir.<https://mevzuat.sinerjias.com.tr>Erişim Tarihi 12 Aralık 2025.

de verilmesi gerekirken dosya üzerinden değerlendirme yapıldığı da görülmektedir[4]. Bu sebeple çalışmamızda sadece tashihin hukuki niteliği, amacı ve kapsamı üzerinde durulmamıştır. Hükmün tashihi usulü, tarafların talep süreleri, hakem veya hâkimin resen düzeltme yetkisi, karşı tarafın görüşünün alınmasının zorunlu olup olmadığı hususu, tashih ile benzer müesseseler arasındaki farklılıklar kanuni düzenleme (HMK, MTK), doktrin ve yargı kararları ışığında incelenmeye çalışılmıştır. Yani tashih müessesesinin nasıl uygulanması gerektiğinin ortaya konması amaçlanmıştır.

Çalışmamızda öncelikle tashihin hukuki niteliği, kapsamı, amacı ve tashihe konu kararlar üzerinde durulmuştur. Tashih yoluna başvuru usul ve şartları; mahkeme, milli ve milletlerarası hakem kararları yönünden ayrı ayrı incelenmiştir. Son olarak mahkeme kararlarında hükmün tashihinin benzer müesseselerden farkı, hükmün tavzihi, hükmün tamamlanması, HMK m.183'teki maddi hatanın düzeltilmesi ve düzelterek onama müesseseleri yönünden incelenmeye çalışılmıştır.

I. HÜKMÜN TASHİHİ

A. Tanım

Kelime anlamı bir hukuki işlemin düzeltilmesi[5], düzeltmek, doğrultmak olan tashih[6], HMK'de de aynı anlamda kullanılmış hatta bazı kararlarda ve kaynaklarda "*tashih*" ifadesi yerine "*düzeltme*"[7], "*maddi hatanın düzeltilmesi*"[8]

---

4 Tashih talep edilmesi gerekir iken tavzih talep edilmesi de söz konusu olmaktadır. *Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 02.05.2016 T. 2016/12590 E. 2016/10997 K.* sayılı kararında*"Her ne kadar davalı vekilinin 02.03.2016 tarihli dilekçesi yerel Mahkemenin 07.03.2016 tarihli ek kararında tavzih dilekçesi şeklinde yorumlanarak ek karar verilmiş ise de, anılan ek karar ile yapılan işlem esasen hükmün tavzihi değil tashihi olup, işbu tashih işlemi asıl hükmün tebliğinden sonra yapılmakla, taraflar dinlenmeden yapılan bu tashih 6100 sayılı HMK'nun 304.maddesine aykırı olup, 07.03.2016 tarihli Ek Kararın anılan bu nedenle bozulmasına karar vermek gerekmiştir..."* şeklinde karar vermiştir.<https://mevzuat.sinerjias.com.tr>Erişim Tarihi 10.08.2026.

5 Ejder Yılmaz, Hukuk Sözlüğü (11. Bs., Yetkin Yayınları 2023) 1358.

6 https://sozluk.gov.tr Erişim Tarihi 08 Aralık 2025.

7 Kuru ve Aydın (n 1) 590; YargıtayHukuk Genel Kurulu 11.12.2024 T. 2024/492 E. 2024/720 K.<https://mevzuat.sinerjias.com.tr>Erişim Tarihi 12 Aralık 2025.

8 Yavuz Alangoya, Kâmil Yıldırım ve Nevhis Deren-Yıldırım, Medeni Usul Esasları (6. Bs., Alkım Yayınevi 2006) 641; Yargıtay HG. Hukuk Genel Kurulu 08.04.2026 T. 2025/578 E. 2026/237 K.;Yargıtay HG. Hukuk Genel Kurulu 25.09.2024 T. 2024/449 E. 2024/475 K. sayılı kararında "*6100 sayılı Kanun'un 304'üncü maddesinin birinci fıkrası gereğince maddi hata düzeltim yoluyla ancak \"yazı ve hesap hataları ile diğer benzeri açık hatalar\" düzeltilebilir. Maddi hata düzeltim yoluyla ancak mahkeme hükmünde yer alan maddi hatalarla sınırlı bir düzeltme yapılabilir. Burada belirtilen maddi hata kavramından amaç; hukuksal değerlendirme ve denetim dışında, tamamen maddi olgulara yönelik, ilk bakışta yanılgı olduğu açık ve belirgin olup her nasılsa inceleme sırasında gözden kaçmış ve bu tür bir yanlışlı-*

ifadelerine yer verilmiştir. Maddi hatanın düzeltilmesi ifadesinin tashih anlamında kullanılabilmesi için nihai karardaki yani hükümdeki hatanın düzeltilmesine yönelik olması gerekir[9]. Zira hükümden önceki bir hatanın düzeltilmesine yönelik talep HMK m.183 kapsamında olup tashihten farklı bir usule tabidir[10].

B. Hukuki Temel

Mahkeme kararlarına karşı tashih HMK m.304'te düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasında, hükümdeki yazı ve hesap hataları ile diğer benzeri açık hataların mahkemece resen veya taraflardan birinin talebi üzerine düzeltilebileceği belirtilmiştir (HMK m.304/1). Tashih 1086 Sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun (HUMK) 459. maddesinde düzenlenmiştir. Madde metni "*İki tarafın isim ve sıfat ve neticei iddialarına mütaallik hatalar ve esas hükümdeki hesap hataları kendilerinin istimaından sonra mahkeme tarafından tashih olunur.*" şeklinde idi. Maddeye bakıldığında HUMK'deki düzenlemenin, HMK'nin 304. maddesine göre daha sınırlayıcı olduğunu belirtmek mümkündür. Zira HUMK m.459'da maddi hataların ne olduğu tek tek sayılmıştır. Buna karşın HMK'de "*diğer benzeri açık hatalar*" ifadesine yer verilerek sayma yöntemi ile herhangi bir sınırlamaya gidilmemiştir[11]. Fakat hatanın hükümde açık olmasının gerekliliği ile tashihin sınırları net bir şekilde çizilmiştir.

Milli hakem kararlarının tashihi HMK m.437'de düzenlenmiş olup taraflardan her birinin hakem kararının kendisine bildirilmesinden itibaren iki hafta içinde karardaki hesap, yazı ve benzeri maddi hataların düzeltilmesini isteyebileceği kabul edilmiştir. Hakem/hakem kurulunun da kararın bildirilmesinden önce maddi hatayı fark edip re'sen düzeltmesi mümkündür.

Milletlerarası hakem kararlarının tashihi MTK'nin 14/B, 1 maddesinde düzenlenmiş olup bu kanun kapsamında verilen hakem kararlarındaki hesap, yazı ve benzeri maddi hataların otuz gün içinde düzeltilmesinin taraflarca istenebileceği veya hakem/hakem kurulunca düzeltmenin re'sen yapılabileceği kabul edilmiştir[12].

ğın sürdürülmesinin kamu düzeni ve vicdanı yönünden savunulmasının mümkün bulunmadığı, yargılamanın sonucunu büyük ölçüde etkileyen ve çoğu kez tersine çeviren ve düzeltilmesinin zorunlu olduğu açık yanılgılardır. Dolayısıyla maddi hata yoluyla hükmün ortadan kaldırılması ve uyuşmazlığın esasını tekrar karara bağlayacak şekilde yeniden yargılama yapılması mümkün değildir..." şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr>Erişim Tarihi 12 Aralık 2025.

9 Kuru ve Aydın (n 1) 590.Erişim Tarihi 12 Aralık 2025.

10 Kuru ve Aydın (n 1) 590; Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası (n 1) 548.

11 Tolga Akkaya, 'Hükmün Tashihi Yoluyla Onama veya Bozma Kararının Kaldırılması ve Değiştirilmesi' (2015) 11(32) Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Dergisi 91, 92.

12 Emre Esen, Milletlerarası Tahkim, (Filiz Kitabevi 2025)248.

Gerek HMK gerekse de MTK'de tashih ile mahkeme ve hakem kararlarındaki maddi hataların düzeltilmesi söz konusu olup hukuki hataların bu müessese ile düzeltilmesi mümkün değildir[13]. Her üç maddede de benzer hususların ele alındığı fakat başvuru süreleri, başvurunun diğer tarafa bildirimi, değerlendirilme süreleri, tashih kararına karşı başvurulacak kanun yolu gibi konularda farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu konu aşağıda ayrıca karşılaştırmalı şekilde ele alınmıştır[14].

C. Hukuki Niteliği

Tashihin hukuki niteliği konusunda kanunda herhangi bir düzenleme yoktur. Fakat hükme karşı yapılan bu başvurunun olağan veya olağanüstü kanun yolu niteliğinde olmadığı kanaatindeyiz. Zira kanun yolu tarafların alt derece mahkeme kararlarına karşı kararın yeniden incelenebilmesi için üst derece mahkemesine başvuru yapabilme imkânıdır[15]. Buna kanun yolunun aktarıcı etkisi denilmektedir[16]. Bu şekilde hukuka aykırı olan bir kararın denetim mekanizması tarafından yeniden incelenerek düzeltilebilmesi mümkün kılınmıştır[17]. Buna karşın tashihte başvuru üst derece mahkemesine değil kararı veren mahkeme veya hakem/hakem kuruluna yapılmaktadır. Tashih ile basit maddi hataların düzeltilmesi söz konusu olup kararın değiştirilmesi veya denetlenmesi de mümkün değildir[18]. Ayrıca olağan kanun yolunda üst derece mahkemesine yapılan başvuru ile kararın kesinleşmesi önlenmektedir[19].Bu yönüyle hükme karşı kanun yoluna yapılan başvuru hem erteleyici hem de aktarıcı etkiye sahiptir[20]. Tashihin bu şekilde erteleyici veya aktarıcı bir etkisi yoktur[21].

---

13 Turgut Kalpsüz, Türkiye'de Milletlerarası Tahkim, (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 2007) 98; Esen (n 12) 248; Orhan Eroğlu, HMK Kapsamında Tahkim Şerhi, (Seçkin Yayınları 2026) 419.

14 Bu konu için bknz. "II. TASHİH YOLUNA BAŞVURU USUL VE ŞARTLARI" başlığına.

15 Kuru ve Aydın (n 1) 484; Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası (n 1) 667; Ali Cem Budak ve Varol Karaaslan, Medeni Usul Hukuku (8. Bs., Filiz Kitabevi 2024) 403.

16 Mert Namlı, MTK ve HMK Çerçevesinde Hakem Kararlarına Karşı İptal Davasında Yargılama Usulü, (1. Bs., On İki Levha Yayınları, 2025) 88; Şanal Görgün, Levent Börü ve Mehmet Kodakoğlu, Medeni Usul Hukuku (14. Bs., Yetkin Yayınları 2025) 679.

17 Alangoya, Yıldırım ve Deren-Yıldırım (n 8) 479; Süha Tanrıver, Medeni Usul Hukuku Cilt II (3. Bs., Filiz Kitabevi 2025) 42; Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası (n 1) 667; Hakan Pekcanıtez, Oğuz Atalay ve Muhammet Özekes, Medeni Usul Hukuku Temel Bilgiler (19. Bs., On İki Levha Yayınları 2025) 283.

18 Akkaya, Hükmün Tashihi (n 11) 94-95.

19 Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası (n 1) 669; Kuru ve Aydın (n 1) 485, Esen (n12) 248.

20 Tanrıver, Cilt II (n 17) 45; Nagehan Okumuş, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Hakem Kararlarının İptali (On İki Levha Yayınları 2021) 15; Namlı (n 16) 89; Görgün, Börü veKodakoğlu (n 16) 679.

21 Bu konunun "Hükmün Tamamlanması" yönünden değerlendirmesi için bknz. Derya Belgin Güneş, 'Medenî Usûl Hukukunda Hükmün Tamamlanması (HMK m. 305/A)' (2021) 12(1) İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 315.

Tashih her ne kadar bir kanun yolu olmasa da hükme karşı başvuru imkânı sağladığından "*hukuksal çare*" olarak nitelendirilebilir[22]. Hukuksal çare kavramı kanun yollarını da içine alan daha geniş kapsamlı bir anlamı ifade etmektedir[23]. Dar anlamda ve geniş anlamda hukuksal çare olmak üzere ikiye ayrılmaktadır[24]. Geniş anlamda hukuksal çare, bir hakkın gerçekleştirilmesi için başvurulan her türlü usûli müesseseyi ifade eder[25]. Dar anlamda hukuksal çare ise yargılama mercileri tarafından verilen kararlara karşı o kararın yeniden gözden geçirilmesi amacı ile başvurulan usûli müessesedir[26]. Tashihte kararın yeniden ele alınması, gözden geçirilmesi, denetlenmesi söz konusu değildir. Bu sebeple tashihin geniş anlamda hukuksal çare olduğu kanaatindeyiz[27].

D. Amacı ve Kapsamı

Kanunda tashih kapsamındaki maddi hata yönünden bir tanımlama yapılmamıştır[28]. "*Hesap ve yazı hataları*" ifadesi kullanılmış fakat devamında "*benzeri açık hatalar*", "*benzeri maddi hatalar*" denilerek kanun maddelerine (HMK m.304, 437, MTK m.14/B) daha geniş bir uygulanma alanı sağlanmıştır[29]. Maddi hata; hukuksal değerlendirme ve denetim dışında, tamamen maddi olgulara yönelik ve ilk bakışta hemen fark edilebilen, düzeltilmesi durumunda hükmün sonucunu değiştirmeyen hatalardır[30]. Burada özensizlik ve dikkatsizlik gibi se-

22 Ramazan Arslan, Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi (Turhan Kitabevi 1977) 39; Akkaya, Hükmün Tashihi (n 11) 100; İbrahim Özbay ve Murat Erdem, 'Hakem Kararlarının Tavzihi, Düzeltilmesi ve Tamamlanması (HMK M.437)' (2013) 1(2) Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 45, 49; Serpil Işık, 'Hükmün Tamamlanmasına Müracaat Bakımından Gerekli Olan Talep Şartı' (2024) 9(1) İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 211, 216; Ramil Garibli, 'Hükmün Tashihi Tavzihi ve Tamamlanması' (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi 2022) https://tez.yok.gov.tr Erişim Tarihi 10 Aralık 2025, 34.

23 Okumuş (n 20) 11; Murat Erdem, 'Medeni Usul Hukukunda Hükümlerin Tavzihi' (Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi 2001) https://tez.yok.gov.tr Erişim Tarihi 10 Aralık 2025, 6.

24 Tanrıver, Cilt II (n 17) 41; Erdem (n 23) 6-7.

25 Tanrıver, Cilt II (n 17) 41.

26 Arslan, Yargılamanın Yenilenmesi (n 22) 39; Tanrıver, Cilt II (n 17) 41; Erdem (n 23) 7; Mehmet Akif Tutumlu, Hükmün Açıklanması ve Düzeltilmesi (2. Bs., Seçkin Yayınları 2012) 223.

27 Özbay ve Erdem (n 22) 49.

28 Akkaya, Hükmün Tashihi, (n 11) 93.

29 Akkaya, Hükmün Tashihi (n 11) 93.

30 Süha Tanrıver, Medeni Usul Hukuku Dersleri (Filiz Kitabevi 2025) 579; Erol Karaaslan ve Varol Karaaslan, 'Hükmün Tamamlanması' (2021) 8(2) İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 557, 560; Nilüfer Boran Güneysu, 'Medenî Yargılama Hukukunda Düzelterek Onama Kararı' (2013) 0(14) Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 329, 341; Zeki Gözütok, Hukuk Davalarında Hüküm Kurma Esasları ve Gerekçe (4. Bs., Adalet Yayınevi 2023) 68; Akkaya, Hükmün Tashihi(n 11) 93; Yargıtay 2. HD, E. 2026/4773, K. 2026/4779, T. 28.04.2026, https://mevzuat.sinerjias.com.tr Erişim Tarihi 10.08.2026; Yargıtay HG. Hukuk Genel Kurulu 27.01.2022 T. 2019/181 E. 2022/72 K. sayılı kararında "*Bu hüküm ile dikkatsizlik ya da özensizlik sonucu oluşan maddi hataların ya da hesap hatalarının dü-*

beplerle hükümde birtakım hatalar yapılması halinde hükmün özüne zarar verilmeden hataların düzeltilmesi amaçlanmıştır[31]. Ayrıca bu sayede basit hesap hataları sebebiyle yargılamanın daha fazla uzaması ve tarafların hak kaybına uğramasının da önüne geçilmeye çalışılmıştır.

HMK ve MTK'de tashih ile düzeltilebilecek hatalar hesap, yazı ve diğer benzeri açık hatalar (benzeri maddi hatalar) şeklinde sayılmıştır. Sayılan bu maddi hata türleri üzerinde ayrı ayrı durmanın faydalı olacağı kanaatindeyiz.

1. Hesap Hataları

Mahkeme ve hakem kararlarında maddi hata olduğu kolayca anlaşılabilen hesap hatalarının tashih ile düzeltilmesi mümkündür (HMK m.304 ve 437, MTK m.14/B). Fakat düzeltilebilecek olan bu gibi hataların toplama, çıkarma gibi aritmetik işlemlerden kaynaklı olması gerekir[32]. Aksi halde hesap hatasının düzeltilmesi değil kararın değiştirilmesi söz konusu olur. Örneğin, yargılama neticesinde mahkemece, davacı lehine 500.000 TL tazminata ve asgari ücret tarifesine göre (%16) 75.000 TL nispi vekâlet ücretine karar verilmesi halinde davacı tarafça vekâlet ücretinin 80.000 TL olarak düzeltilmesi talep edilebilecektir. Çünkü mahkeme burada tarife gereği uygulanması gereken oranı belirtmiştir. 500.000 TL'nin %16'sının 75.000 TL olmadığı 80.000 TL olduğu açıktır. Hükümde hatalı takdir edilen vekâlet ücretinin hangi orana dayandırıldığının açıkça belirtilmediği durumlarda maddi hata sınırının tespiti önem arz etmektedir. Yargıtay, taraflar lehine veya aleyhine vekâlet ücreti ve yargılama giderinin hatalı hesaplanmasının tashih veya tavzihe konu edilemeyeceğini belirtmiştir[33]. Avukatlık asgari ücret tarifesinde kararda hükmedilen sonuca uygulanacak olan vekâlet ücreti veya oranı

---

zeltilmesi amaçlanmıştır. Bu tür yanlışlıklar hükmün özünü, esasını değiştiren, tadil eden türden olmayan maddi hatalardır."; Yargıtay 3. HD, E. 2023/3473, K. 2021/1915, T. 14.06.2023, <https://mevzuat.sinerjias.com.tr>Erişim Tarihi 12 Aralık 2025.

31 Tutumlu (n 26) 223; Akkaya, Hükmün Tashihi (n 11) 92-93; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 02.12.2021 T ve 2018/ (19)11-437 E., 2021/1566 K. sayılı kararı<https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 08 Ağustos 2025.

32 Ziya Akıncı, Milletlerarası Tahkim (7. Bs., Vedat Kitapçılık 2025) 447.

33 Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 06.06.2023 T. 2023/8871 E. 2023/8643 K.;Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 07.06.2021 T. 2021/9686 E. 2021/2519 K. sayılı kararında "*HMK'nın 304. maddesine göre hükmün tashihi müessesesi ile yalnızca hükümdeki yazı ve hesap hataları ile diğer benzeri açık hatalar düzeltilebilir. Hâkim; tashih yolu ile kararda hükmedilen miktarları sınırlandıramaz, genişletemez ve değiştiremez. Ayrıca hükümde unuttuğu esasa ilişkin talepler hakkında karar verip bunu hükmüne ekleyemez. Şu durumda; belirtilen yasal düzenleme uyarınca kararda yapılan tashihin usulüne uygun olmadığı açıktır. Mahkemece, gerekçeli kararda davalı yararına 1.500TL vekâlet ücretine hükmedildiği halde tashih kararı ile davalı yararına hükmedilen vekâlet ücretinin değiştirilmesi ve taraflara yüklenen miktarları değiştirir şekilde 1.800 TL vekâlet ücretine hükmedilmesi HMK'nın 304/1. maddesine açıkça aykırıdır. Açıklanan nedenlerle 09.03.2016 tarihli tashih kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmiştir."*şeklinde karar vermiştir.<https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 18 Aralık 2025.

açık şekilde belirtilmiştir. Mahkeme kararında "*avukatlık asgari ücret tarifesine göre 75.000 TL nispi vekâlet ücreti*" ibaresine yer verilmiş olması sebebiyle tarifedeki oranın doğru uygulanmasının istenebileceği düşünülebilir. Uygulanacak olan oranın kararda yazılı olmasa da bilindiği ve mahkemenin de asıl kastettiğinin bu oranın uygulanması olduğu söylenebilir. Fakat bu gibi durumlarda da kararda bir oran (%16 gibi) belirtilmediğinden açıkça görülebilen bir hesap hatasından bahsedilmesi mümkün değildir. Hesap hatasından bahsedilebilmesi için kararı gören herkesin kararın içindeki bilgiler doğrultusunda hesaplama hatasını tespit edebilmesi gerekir[34]. Verdiğimiz örnekte ise karar metnine bakılarak bu yönde bir hesap hatasının görülmesi söz konusu değildir. Bu sebeple rakamsal bir oranın kararda yer almaması halinde vekâlet ücreti olarak takdir edilen rakamın tashih ile değiştirilmesi mümkün olamayacaktır[35].

Yargıtay bir kararında, onama harcının ilamda hatalı şekilde 312.903,36 TL olarak yazılması sebebiyle yapılan düzeltme başvurusunu kabul etmiştir. İlamda yer alan hatalı harç ile ilgili kısmın ilamdan çıkartılmasına yerine doğru olan harç miktarının 62.580,66 TL olarak yazılarak onama harcının tashihine karar vermiştir[36]. Karara bakıldığında önceki ilamda harcın ne şekilde hesaplandığı ve oranları yazılı ise tashih mümkün olabilecektir. Yazılı değil ise ilamda açıkça görülebilen maddi hatadan söz edilemeyeceğinden düzeltmenin tashih kapsamında olamayacağı kanaatindeyiz.

---

34 Murat Atalı ve Efe Dırenisa, 'Karar ve Hüküm' iç Hakan Pekcanıtez, Muhammet Özekes, Mine Akkan ve Hülya Taş Korkmaz (edr), Pekcanıtez Medeni Usul Hukuku, C IV (16. Bs., On İki Levha Yayınları 2025) 3310.

35 Yargıtay 1. Hukuk Dairesi 16.05.2018 T. 2018/195 E. 2018/10242 K. sayılı kararında "*Yerel mahkemenin 30.12.2014 günlü Dairece onanan kararında davalı lehine 11.251.08-TL. Vekâlet ücretine hükmedilmiştir. Davalılar vekili tarafından sunulan 16.01.2015 tarihli dilekçe ile davacı aleyhine hükmedilen vekâlet ücretinin düzeltilmesi istenmiş mahkemece de 30.12.2014 tarihli gerekçeli kararda davalılar lehine 11.251,08-TL vekâlet ücretine hükmedilmesine rağmen, 19.01.2015 tarihinde kararın alt kısmında "tashih şerhi" başlığı altında davalılar lehine hükmedilen vekâlet ücreti artırılmak suretiyle 24.851,08-TL olarak değiştirilmiştir. ...Her ne kadar mahkemece tashih kararı verilmiş ise de düzeltilen husus yukarıda bahsedilen 304.madde kapsamında değerlendirilemeyeceği gibi bir an için tavzih kabul edilse bile HKM.'nun 305/2.maddesinin uygulanamayacağı da açıktır. Zira yapılan tashih hükmün değiştirilmesi niteliğindedir. Bu durumda, mahkemece verilen tashih kararının doğru olduğu söylenemez*." şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 08 Ağustos 2026.

36 Yargıtay 7. HD, 06.03.2025 T, 2025/578 E, 2025/1306 K. sayılı kararında "*Dairemizin 19.09.2024 tarihli ve 2024/2635 Esas, 2024/3971 Karar sayılı onama ilâmında 62.580,66 TL bakiye onama harcı alınmasına karar verilmesi gerekirken maddi hata sonucu 312.903,36 TL bakiye nispi onama harcının temyiz edenden alınmasına karar verilmiştir.Hâl böyle olunca talep eden davalı vekilinin bakiye onama harcının düzeltilmesine ilişkin isteminin kabulüne, ilâmdaki bakiye onama harcının düzeltilmesine karar verilmiştir. Davalı vekilinin bakiye onama harcının düzeltilmesi isteminin kabulü ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 304. maddesi gereğince Dairemizin 19.09.2024 tarihli ve 2024/2635 Esas, 2024/3971 Karar sayılı onama ilâmının karar kısmındaki \"312.903,36 TL\" ibaresinin ilâmdan çıkarılarak yerine "62.580,66 TL" ibaresinin yazılmak suretiyle bakiye nispi onama harcının tashihine*," şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim TarihiErişim Tarihi 12 Aralık 2025.

Tashihe konu hesap hataları, karardaki yargılama giderlerinin hatalı toplanmasından da kaynaklanabilir. Örneğin, "*1000,00 TL posta gideri, 5000,00 TL bilirkişi ücreti olmak üzere toplam 7000,00 TL yargılama giderinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine*" şeklindeki kararda açık bir maddi hata söz konusudur. Bu sebeple "7000,00 TL" olarak yazılan kısmın tashih ile "6000,00 TL" olarak düzeltilmesi mümkündür. Buna karşın karar metninde giderlere yönelik bir açıklama yapılmadan hükümde sadece "*7000,00 TL yargılama giderinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine*" şeklinde bir ifadeye yer verilmiş ise buradaki rakamın tashih ile düzeltilmesi mümkün olamayacaktır[37].

Nihai karardaki pay payda eşitsizliği de hesap hatası kapsamındadır. Örneğin, ölen birinin mirasçılarının eşi ve üç çocuğu olduğunu varsayalım. Ölenin hissesinin dört pay olarak kabul edilmesi halinde hükümde eşe bir pay, iki çocuğa birer pay diğer çocuğa iki pay yazılması halinde burada bir hesap hatası olduğu açıktır[38]. Zira paylar toplandığında toplamın dört, fakat mahkeme kararında yapılan pay dağılımının toplamının beş olduğu açıkça görülmektedir. Bu durumda taraflardan birinin talebi veya mahkemece re'sen hükümdeki bu hesap hatasının tashihi mümkündür[39].

Kusur oranının matematiksel olarak hatalı dağılımı halinde de tashih söz konusu olabilecektir. Dosyada alınan bilirkişi raporunda toplam zararın 200.000 TL olduğu, meydana gelen zararda davacının %30, davalının %70 kusurlu ol-

---

37 Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 06.06.2023 T. 2023/8871 E. 2023/8643 K. sayılı kararında "*Dairemizin 15.03.2022 tarihli ve 2022/1618 Esas, 2022/3439 Karar sayılı kararıyla; bozma sebebi yapılmayan alacak kalemleri hakkında "karar verilmesine yer olmadığına" şeklinde hüküm oluşturulmasının isabetli olmadığı, taraflar lehine veya aleyhine vekâlet ücretinin hatalı belirlenmiş olması ve yargılama giderinin hatalı hesaplanmasının tashih veya tavzihe konu edilemeyeceği gerekçesiyle Mahkeme kararının bozulmasına karar verilmiştir."*şeklinde karar vermiştir.<https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi Erişim Tarihi 12 Aralık 2025.

38 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu (TMK) m. 499.

39 Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, 18.06.2025 T. 2025/2120 E. 2025/4657 K. sayılı kararında "*Somut olayda, Mahkemece, her ne kadar davalı... Mirasçısı ...'un talebi, 6100 sayılı Kanun'un 304 ve 305. 305/A maddelerinde düzenlenen \" tavzih\" \"tashih\" ve \"hükmün tamamlanması\" kurumları ile düzeltilebilecek bir husus olmadığı gerekçesi ile reddedilmiş ise de, bu görüşe katılma olanağı bulunmamaktadır. Şöyle ki, Diyarbakır Kadastro Mahkemesinin 1959/2 Esas ve 1988/149 Karar sayılı kararı incelendiğinde, dava konusu 54 parsel sayılı taşınmaz hakkında hükümde hisselendirme yapılırken, taşınmazın toplamda 672 pay olarak kabul edilmesine karar verilmesine rağmen, hükümde pay ve payda eşitsizliği yaratılmış, eksik paylar kaldığı anlaşılmıştır. Bilindiği üzere, 3402 sayılı Kadastro Kanunu'nun 1. maddesi uyarınca kadastro hâkimi doğru, infazı kabil, infaz sırasında tereddüt oluşturmayacak ve taşınmaz hakkında sicil oluşturmaya elverişli şekilde karar vermek zorundadır. Mahkemece, bu husus göz önüne alınmadan, davalı mirasçısı ...'un talebinin reddine karar verilmiş olması doğru görülmemiştir. Bu durumda, Mahkemece yapılması gereken iş, az yukarıda bahsi geçen hükümler doğrultusunda, duruşma açılıp taraf teşkili sağlanarak, davalının talebi hakkında, yapılacak yargılama sonucunda oluşacak sonuca göre bir karar vermek olmalıdır. Yanılgılı değerlendirme sonucu talebin reddine karar verilmesi hatalı olup, ek kararın açıklanan nedenle bozulması gerekmiştir."*şeklinde karar vermiştir." <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 13 Aralık 2025.

duğu belirtilmiştir. Hâkim veya hakem/hakem kurulu da kararda bu rapora uyduğunu belirterek davacı lehine (200.000*70/100) = 150.000 TL tazminata karar vermiştir. Bu durumda taraflarca talep edilmesi halinde veya karar merci tarafından re'sen karardaki 150.000 TL'nin 140.000 TL olarak tashihine karar verilebilecektir.

Kararın tashihi ile uyuşmazlık tutarının değişmesi halinde yargılama giderlerinin de düzeltilen tutara göre hesaplanması gerekecektir[40]. Hesap hatasında gerekli düzeltmeyi yapan merci bu konuda bir talep olmasa bile bunu re'sen göz önünde bulundurmalıdır.

2. Yazı Hataları

Hükümdeki yazı hatalarının tashih ile düzeltilmesi mümkündür (HMK m.304 ve 437, MTK m.14/B). Yazı/yazım hatası denilince akla harflerin yanlış yazılması veya yerlerinin değişmesi gelse de Yargıtay'ın tashih kapsamındaki yazım hatalarını daha geniş bir anlamda (rakamların, isimlerin, ada, pafta numaralarının hatalı yazılması veya yerlerinin karıştırılması gibi) kabul ettiğini görmekteyiz. Örneklerle de ifade edileceği üzere karardaki yazım hataları; kararda herhangi bir değişikliğe veya kararın farklı yorumlanmasına yol açmayan ancak metne dikkatsizlik, kopyala yapıştır veya klavye hatalarından kaynaklı olarak aktarılan ifade hatalarıdır. Hükme bakıldığında hâkim veya hakemin asıl iradesinin yazılan kısma yönelik olmadığının anlaşılması gereklidir.

Hükümde tarafların isimlerinin hatalı yazılması[41], "*Mahmut*" yerine "*Muhamut*", "*Emin*" yerine "*Emine*", "*Yağmur*" yerine "*Yamur*" yazılması gibi kelimelerin klavyeden kaynaklı fazla, eksik veya yanlış harflerle yazılması, harflerin yerlerinin değişmesi tipik yazım hatalarına örnektir.

Yargılama devam ederken dosyaya devam eden avukat yerine daha önce dosyadan çekilen avukatın isminin yazılması da yazım hatası niteliğindedir[42].

---

40 Atalı ve Dırenisa, 'Hükmün Tahihi' (n34) 3310.

41 Yargıtay 6. Hukuk Dairesi 15.09.2025 T. 2025/2211 E. 2025/2902 K. sayılı kararında "... *Yargıtay 6. Hukuk Dairesi'nin 2025/696 Esas, 2025/1839 Karar sayılı ve 05.05.2025 günlü ilamı ile temyize konu kararın onanmasına karar verilmiş ise de onama ilamının karar başlığı kısmında yer alan davacı adının yanlış yazıldığı anlaşılmıştır. maddi hatanın düzeltilmesine, işbu tashih kararının HMK'nın 304/2. maddesi uyarınca Yargıtay 6. Hukuk Dairesi'nin 2025/696 Esas, 2025/1839 Karar sayılı ve 05.05.2025 tarihli ilamına eklenmesine, 15.09.2025 tarihinde oy birliği ile karar verildi*..."şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 13 Aralık 2025.

42 Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 15.09.2025 T. 2025/4674 E. 2025/5348 K. sayılı kararında "Dosya içeriğine göre, Yargıtayda duruşmalı olarak yapılan temyiz incelemesinde temyiz talebinde bulunan davacı asıl ile davalı vekili olarak Avukat ...'ın yetkilendirdiği Avukat ...'ın hazır bulunduğu ve kararın onanmasına karar verildiği, duruşmaya katılan taraf lehine vekalet ücretine hükmedildiği ancak davalı vekil olarak 2019

Mahkeme veya hakem yargılamasında yan olan kişiye taraf denilmektedir[43]. Nihai kararda taraf sıfatının hatalı yazıldığı veya yerlerinin karıştırıldığını görmekteyiz[44]. Davayı açan kişinin gerçek kişi, davalının ise kurum olduğu bir davada mahkemece davanın reddine ve davacı kurum lehine vekâlet ücretine hükmedilmesi şeklindeki kararda Yargıtay "*davacı kurum*" ifadesinin "*davalı kurum*" olarak düzeltilmesinin mümkün olduğuna karar vermiştir[45]. Yine hatalı şekilde davacı lehine hükmedilen vekâlet ücretinin davalı lehine, davalı lehine hükmedilen vekâlet ücretinin davacı lehine yazılması[46] veya davacının karşısına davalının adının davalının karşısına davacının adının yazılması[47] da yazım hatası olarak değerlendirilmiştir. HUMK m.459'da iki tarafın ismine, sıfatına ve talep sonucuna ilişkin yanlışlıklar ile hesap hatalarının tashih kapsamında olduğu açık

yılında azledilen vekilin yetkilendirdiği ve çekilme dilekçesi veren avukatın isminin sevhen yazılması maddi hata olarak kabul edilerek, Dairemizce verilen 06.02.2025 tarihli ve 2023/6911 E., 2025/647 K. sayılı ilamda davalı vekili olarak artık yetkisi bulunmayan avukatın yazılı olması ilamın icrasında zorluğa neden olacağından belirtilen bu hususa göre hatalı olmuştur. Hükmü temyiz etmeyen davalı vekili tarafından bu yöne ilişkin verilen maddi hatanın düzeltilmesi isteminin anılan Kanun'un 304. maddesine göre kabulü ile Dairemizin 06.02.2025 tarihli ve 2023/6911 E., 2025/647 K. sayılı ilamının başlık bölümünde \"davalı vekili Avukat ... İbaresinin çıkartılarak yerine Avukat... İbaresinin\" eklenerek maddi hatanın bu şekilde düzeltilmesine, iş bu ilamın Dairemizin 06.02.2025 tarihli ilamının eki sayılmasına karar verilmiştir." şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 13 Aralık 2025.

43 Yılmaz, (n 5) 1352.

44 Ankara BAM 22. HD, E. 2025/498, K. 2025/1208, T. 17.10.2025, <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 13 Aralık 2025.

45 Yargıtay 3. Hukuk Dairesi 25.12.2017 T. 2017/13066 E. 2017/18090 K. sayılı kararında "*Dairemizin onama kararının taraflara tebliğinden sonra, davalı vekili mahkemeye sunmuş olduğu 15.12.2015 havale tarihli dilekçesi ile, gerekçeli kararın vekalet ücretine ilişkin 5. maddesinde yer alan, "Davacı kurum kendisi vekil ile temsil ettirmiş olduğundan yürürlükte bulunan AAÜT uyarınca belirlenen 5684,27 TL vekalet ücretinin davacıdan tahsili ile davalıya ödenmesine," cümlesinin ilk kelimesinin davalı olarak yazılması gerekirken sehven davacı olarak yazıldığını belirterek, hükmün tashihini istemiştir. Davalı vekilinin tashih talebi üzerine, mahkemece, 2010/344 esas, 2014/245 karar sayılı asıl(aynı) dosya üzerinden duruşmalı olarak yapılan inceleme sonucunda, 04/02/2016 tarihli karar ile, hükmün beşinci bendinin ilk cümlesinde yazım hatası yapıldığı gerekçesi ile, "davacı" kelimesinin "davalı" olarak tashihine karar verilmiştir... Bu kez yapılan inceleme sonucunda; davacı vekilinin 26/04/2016 tarihli dilekçesinin, mahkemece verilen 04/02/2016 tarih ve 2010/344 esas, 2014/245 karar sayılı tashih kararının temyizi niteliğinde olduğu anlaşılmakla, bu kez tashih kararının temyizi istemi yönünden yapılan inceleme sonucunda, tashihi istenen hususun HMK'nı 304. Maddesinde belirtildiği şekilde yazım hatasından kaynaklandığı ve hükmün tashihi yoluyla düzeltilmesinin mümkün olduğu ve tashih onanması gerektiği anlaşılmıştır."* şeklinde karar vermiştir. https://mevzuat.sinerjias.com.tr Erişim Tarihi 13 Aralık 2025.

46 Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 20.05.2021 T. 2021/5237 E. 2021/9422 K. sayılı kararında "*Somut uyuşmazlıkta, Mahkemece verilen 07.07.2020 tarihli hükmün 5. ve 6. bentlerinde yazım hatası yapılarak davacı lehine hükmedilmesi gereken vekâlet ücretinin davalı lehine, davalı lehine hükmedilmesi gereken vekalet ücretinin davacı lehine hükmedildiği iddiasıyla bu hatanın düzeltilmesi için davalı vekilince talepte bulunulduğu ve Mahkemece 21.10.2020 tarihli ek kararla, hükmün 6. bendinin düzeltildiği anlaşılmaktadır. Hüküm fıkrasının 5. ve 6. bentlerinde yazım hatası olduğu sabit olup, kararın kesin olması, Mahkemece bu maddi hatanın düzeltilmesine engel değildir."* şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 13 Aralık 2025.

47 Yargıtay 7. HD, E. 2025/2062, K. 2025/3224, T. 24.06.2025, <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 13 Aralık 2025; Yargıtay 6. HD, E. 2025/2211, K. 2025/2902, T. 15.09.2025, <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 13 Aralık 2025.

şekilde belirtilmişti. HMK m.304'te ise bu ifadelere yer verilmemiştir. Fakat isim, sıfat ve diğer maddi hataları kapsayacak şekilde tashihin kapsamı geniş tutulmuştur.

Hükümde parsel, ada numaralarının karıştırılması veya klavyeden kaynaklı olarak rakamların hatalı yazılması da söz konusu olmaktadır. Örneğin, parsel numarası 129, ada numarası 20 olan bir taşınmaz ile ilgili karar metninde parsel numarasının 20, ada numarasının 129 olarak yazılması veya sadece ada numarasının hatalı şekilde 20 değil 21 olarak yazılması Yargıtay kararlarına göre yazım hatası olarak kabul edilmektedir[48].

Hükümde tarihlerin (ay, gün, yıl) hatalı yazılması veya rakamların yerlerinin karıştırılması, eksik veya fazla yazılması halinde tashih yoluna başvuru yapılması mümkündür[49]. Örneğin, davacının talebinin 200.000 TL olduğu bir davada "*davanın kabulüne, 2000000 TL'nin davalıdan alınarak davacıya verilmesine*" şeklindeki kararda bir sıfır fazla yazılmıştır. Yine 01.02.2023 tarihinde açılan davada "*davanın kabulüne, 200.000 TL'nin dava tarihi olan 01.12.2023*

[48] Yargıtay 8. Hukuk Dairesi 09.12.2024 T. 2024/5710 E. 2024/7294 K. sayılı kararında "*HMK'nın karar tashihini düzenleyen hükmünde tashihle birlikte taraflara yükletilen hak ve yükümlülüklerin değiştirilemeyeceği esas alınmışsa da burada bu durumun söz konusu olmadığı, **yalnızca yazım hatasından kaynaklanan**, anılan fıkradaki hüküm konusu edilen parsel numarasının yanlış yazıldığı görülmekle, düzeltilmesinin anılan hüküm esaslarına uygun olduğu...\"Hükmün tashihi başlıklı 6100 sayılı yasanın 304/1 maddesinde, hükümdeki yazı ve hesap hataları ile diğer benzeri açık hatalar, mahkemece resen veya taraflardan birinin talebi üzerine düzeltilebileceğinin düzenlendiği, söz konusu kararda hüküm kısmının 5. fıkrasının b bendinde her ne kadar 73 nolu parsel hakkında hüküm kurulmuş ise de, 5.fıkranın 71 nolu parsele ilişkin olduğu, b bendinde de 71 nolu parsel hakkında hüküm kurulması gerekirken sehven 73 nolu parsel yazıldığı, maddi hatanın her zaman düzeltilebileceği ... temyizen incelenen karar usûl ve kanuna uygun olup, davalı vekilinin temyiz dilekçesinde ileri sürdüğü nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir*." şeklinde karar vermiştir<https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 13 Aralık 2025; Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 24.02.2025 T. 2025/125 E. 2025/3109 K. sayılı kararında "*...Somut olayda; Bölge Adliye Mahkemesi tarafından kurulan hükümde davaya konu taşınmazın ada numarasının yanlış yazıldığı anlaşılarak davacı vekilinin talebi kabul edilmek suretiyle 14.11.2024 tarihli **ek kararla taşınmazın ada numarasının düzeltilmesine** karar verilmiş olup bu hususun tashihle düzeltilebilir nitelikte maddi hata olması, davalı belediyenin anılan ek karara ilişkin temyiz sebeplerinin de esasen Bölge Adliye Mahkemesince verilen asıl kararın esasına yönelik bulunması karşısında; tashih talebinin kabulüne dair Bölge Adliye Mahkemesince verilen ek karar yukarıda anılan Kanun hükmüne uygun olup davalı vekilinin ek karara karşı temyiz itirazları yerinde görülmeyerek ek kararın onanmasına karar verilmiştir*." şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 13 Aralık 2025.

[49] İstanbul BAM 53. HD, 18.10.2022 T. 2022/1372 E 2022/170 K. sayılı kararında "*Davanın Kabulü ile 105.122,42 TL'sine 07/08/2018 tarihinden, 1.000 TL'sine dava tarihi olan 07/12/2018 tarihinden ve 400.803,06 TL'sine ıslah tarihi olan 08/03/2021 tarihinden itibaren işletilecek avans faizi ile toplam 506.925,48 TL ve 100 USD'sine dava tarihi olan 07/12/2018 tarihinden, 57.766 USD'sine ıslah tarihi olan 08/03/2021 tarihinden itibaren işletilecek kamu bankalarınca USD üzerinden açılmış bir yıl vadeli mevduat hesabına ödenen en yüksek faizi ile toplam 57.766 USD alacağın davalıdan alınarak davacıya verilmesine, karar verilmiş, (ek tashih kararı ile hüküm kısmının 1. Maddesinde USD bedelde toplama hatası yapıldığı ve USD alacağın toplam kısmının 57.866 USD olarak tashihine karar verilmiştir) karara karşı davalı vekili istinafa başvurmuştur...*" şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 12 Aralık 2025.

tarihinden itibaren işleyecek olan yasal faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine" şeklindeki kararda "01.12.2023" olarak yazılan kısmın "01.02.2023" olarak tashihi mümkündür[50].

Dava konusunun hükümde hatalı yazılması halinde de bu hususun tashih ile düzeltilmesi mümkündür. Bayiden alınan otomobilin ayıplı çıkması sebebiyle ayıpsız misli ile değiştirilmesinin istendiği bir davada, davanın kabul edilmesi ve "*dava konusu otobüsün misli ile değiştirilmesine*" şeklinde karar verilmesi halinde karardaki "*otobüs*" kısmının "*otomobil*" olarak tashihi istenebilecektir[51].

3. Benzeri Açık Hatalar

HMK m.304'te "*diğer benzeri açık hatalar*", HMK m.437 ve MTK m.14/B'de "*benzeri maddi hatalar*" denilerek tashihin kapsamı sadece yazı ve hesap hataları ile sınırlandırılmamıştır. Önemli olan tashihe konu hususun hatalı olduğunun karardan net bir şekilde anlaşılmasıdır. Bu duruma örnek vermek gerekir ise avukatı olmayan taraf lehine vekâlet ücretine karar verilmesi, temsil edilen taraf aleyhine bir hüküm yokken tarafın vekâlet ücretinden sorumlu tutulması[52], dosyada taraf olmayan birinin karara taraf olarak yazılması, vekâletnamesi olan avukatın yerine

---

50 Yargıtay 10. Hukuk Dairesi 04.06.2025 T. 2025/2349 E. 2025/9525 K. sayılı kararında *"...davacı taraf 25.04.2024 tarihli dilekçesi ile HMK'nın 304. maddesi kapsamında tashih talebinde bulunmuş olup, davacının tahsis talep tarihinin 06.03.2023 tarihi olduğu dikkate alındığında, tahsis talep tarihini takip eden aybaşı olan 01.04.2023 tarihinden itibaren aylık bağlanması gerektiğinin tespitine karar verilmesi gerekirken sehven maddi hata yapılarak, davacıya tahsis talebini takip eden aybaşı olan 01.06.2023 tarihinden itibaren aylık bağlanması gerektiğinin tespitine bu tarihten itibaren ödenmeyen aylıkların ödenmesi gereken aylardan itibaren yasal faizi ile birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine karar verilmiş, davacı vekilinin tahsis talebi yerinde görülerek hükümdeki maddi hata düzeltilmiş ve davacıya tahsis talebini takip eden aybaşı olan 01.04.2023 tarihinden itibaren aylık bağlanması gerektiğinin tespitine bu tarihten itibaren ödenmeyen aylıkların ödenmesi gereken aylardan itibaren yasal faizi ile birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine karar verilmekle; davanın kabulü ile davacının davalıya ait .. sicil numaralı işyerinde 01.08.1996-10.08.1996 tarihleri arasında 10 gün süre ile hizmet akdiyle çalıştığının tespitine, sigorta başlangıç tarihinin 18 yaşını doldurduğu tarih olan 29.04.1997 olarak tespitine, aksi yöndeki Kurum işleminin iptaline, davacıya tahsis talebini takip eden aybaşı olan 01.06.2023 tarihinden itibaren aylık bağlanması gerektiğinin tespitine, bu tarihten itibaren ödenmeyen aylıkların ödenmesi gereken aylardan itibaren yasal faizi ile birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine karar verilmiştir..."* şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 13 Aralık 2025.

51 Yargıtay 20. Hukuk Dairesi 27.02.2017 T. 2017/765 E. 2017/1544 K. sayılı kararında "...ayıplı çıktığı ileri sürülen şeyin araç olmasına rağmen kararın 7. paragrafında sehven "bilgisayar" olarak yazıldığı aynı paragrafta davacının istemi de hatalı yer almıştır. Karardaki maddi hataların düzeltilmesi mümkün bulunduğundan, Dairemizin söz konusu karardaki maddi hatanın düzeltilmesine karar vermek gerekmiştir..."şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 12 Aralık 2025.

52 Sakarya BAM 3. HD, 19.11.2025 T. 2025/152 E. 2025/2064 K. karar sayılı kararında "*Davalı sigorta şirketi manevi tazminattan sorumlu tutulmadığı halde hükmün 9. maddesinde kabul edilen manevi tazminat yönünden takdir edilen vekalet ücretinden diğer davalılarla birlikte sorumlu tutulmuş ise de mahkemece bu hata 12.12.2024 tarihli tashih kararı ile düzeltilmiş olduğundan davalı sigorta şirketi vekilinin bu hususta istinaf isteminin de reddi gerekmiştir..."* şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 13 Aralık 2025.

dosyada vekâletname veya yetki belgesi olmayan avukatın vekil olarak yazılması[53] halinde tashih talebinde bulunulabilir. Bu talepler kanaatimizce yazım veya hesap hatası kapsamında olmayıp benzeri açık hatalar kapsamındadır.

E. Tashih ile Düzeltilemeyecek Hususlar

Yukarıda belirttiğimiz üzere hâkim veya hakem nihai karar vermekle dosyadan elini çeker[54]. Verdiği karar ile bağlıdır[55]. Hatalı bir karar verdiğini fark etse bile kararını değiştirip yerine yeni bir karar veremez[56]. Kısa karar ile gerekçeli arasındaki çelişkiyi gideremez[57]. Unutulan bir hususu hükme ekleyemez. Kararın niteliğini değiştiremeyeceği gibi kapsamını genişletip daraltamaz[58].

Çalışmanın bu kısmında bahsi geçen hususlar incelenecektir.

1. Hükmün Niteliği ve Kapsamının Tashih Yoluyla Değiştirilememesi

Tashih ile sadece ilk bakışta anlaşılan, gerçek iradeye uygun yazı, hesap ve benzeri açık (maddi) hatalar düzeltilebilir[59]. Bunların değiştirilmesi hükmün özüne zarar vermez[60]. Maddi hatalar dışında tashih müessesesi ile hükümde değişiklik yapılamaz. Tarafların hakları kısıtlanamaz, borçları ve yükümlülükleri arttırılamaz[61]. Kararın hatalı olduğu açık dahi olsa hâkim/hakem o kararı yeniden ele alıp değerlendiremez[62]. Örneğin, taraflardan biri lehine maktu vekâlet ücretine karar verildikten sonra tashih ile bu kısmın karardan çıkartılarak yerine nispi vekâlet ücretine karar verilemez[63]. Zira maktu veya nispi vekâlet ücreti

53 Yargıtay 11. HD, E. 2025/2860, K. 2025/4099, T. 16.06.2025, <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 13 Aralık 2025.

54 Budak ve Karaaslan (n 15) 336; Görgün, Börü ve Kodakoğlu (n 16) 671.

55 Alangoya, Yıldırım ve Deren-Yıldırım (n 8) 638.

56 Atalı ve Dırenisa, 'Hükmün Tashihi' (n 34) 3305.

57 Tutumlu (n 26) 224; Yargıtay 23. Hukuk Dairesi 03.11.2014 T. 2014/2696 E. 2014/6910 K.<https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 13 Aralık 2025.

58 Tutumlu (n 26) 224; Akkaya, Hükmün Tashihi (n 11) 95-96.

59 Murat Atalı, İbrahim Ermenek ve Ersin Erdoğan, Medeni Usul Hukuku (8. Bs., Yetkin Yayınları) 802.

60 Yargıtay HG. Hukuk Genel Kurulu 27.01.2022 T. 2019/181 E. 2022/72 K.; Yargıtay 3. HD, E. 2023/3473, K. 2021/1915, T. 14.06.2023, https://mevzuat.sinerjias.com.tr Erişim Tarihi 12 Aralık 2025.

61 Alangoya, Yıldırım ve Deren-Yıldırım (n 8) 641; Budak ve Karaaslan (n 15) 336; Akkaya, Hükmün Tashihi (n 11) 95; Mervenur Aksungur, 'Medeni Usul Hukukunda Hükmün Tamamlanması' (Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi 2024) https://tez.yok.gov.tr Erişim Tarihi 13 Aralık 2025, 45; Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 30.01.2019 T. 2016/7185 E. 2019/844 K.<https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 13 Aralık 2025.

62 Alangoya, Yıldırım ve Deren-Yıldırım (n 8) 641; Budak ve Karaaslan (n 15) 336; Akkaya, Hükmün Tashihi (n 11) 95; Mervenur Aksungur (n 61) 45.

63 Yargıtay 1. Hukuk Dairesi, 23.03.2023. 2022/5675 E. 2023/1750 K. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 15 Aralık 2025.

konusunun takdiri kararın yeniden değerlendirilmesi ve değiştirilmesi niteliğindedir. Bu sebeple dosyadan el çeken hâkim/hakem bu konuda tashih ile yeniden karar veremez[64].

Hükümde taraflardan biri lehine rakamsal olarak takdir edilen kısım tashih ile değiştirilerek arttırılıp, azaltılamaz[65]. Örneğin, "*1500,00 TL vekâlet ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine*" şeklindeki bir kararda sonradan tashih ile bu rakamın 1800,00 TL veya 1300,00 TL olarak değiştirilmesi mümkün değildir[66]. Zira her iki durumda da taraflardan biri aleyhine bir durum ortaya çıkmaktadır. Yine açılan itirazın iptali davasında mahkeme itiraza konu rakamın belli bir kısmı için iptal kararı verip sonradan tashih ile bu kısmı değiştiremez[67].

Hâkim/hakem tavzihte olduğu gibi tashihte de hükmün kapsamını daraltıp, genişletemez[68]. Kararın niteliğinde değişikliğe gidemez[69]. Karar verilen alacak kalemlerine tashih ile yeni bir tane daha eklenmesi kararın kapsamının genişletilmesi niteliğindedir. Davanın kabulüne karar verildikten sonra tashih ile kısmen kabul kısmen ret kararı verilmesi ise kararın kapsamının daraltılması niteliğindedir. Taşınmazın tahliyesine yönelik karar verildikten sonra tashih ile bu

64 Görgün, Börü ve Kodakoğlu (n 16) 671.

65 Yargıtay 7. Hukuk Dairesi, 26.09.2024 T, 2023/4720 E. 2024/4104 K.<https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 15 Aralık 2025.

66 Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, 06.06.2023 T. 2023/8871 E. 2023/8643 K.;Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 07.06.2021 T. 2021/9686 E. 2021/2519 K. sayılı kararında "*HMK'nın 304. maddesine göre hükmün tashihi müessesesi ile yalnızca hükümdeki yazı ve hesap hataları ile diğer benzeri açık hatalar düzeltilebilir. Hâkim; tashih yolu ile kararda hükmedilen miktarları sınırlandıramaz, genişletemez ve değiştiremez. Ayrıca hüküm unuttuğu esasa ilişkin talepler hakkında karar verip bunu hükmüne ekleyemez. Şu durumda; belirtilen yasal düzenleme uyarınca kararda yapılan tashihin usulüne uygun olmadığı açıktır. Mahkemece, gerekçeli kararda davalı yararına 1.500TL vekâlet ücretine hükmedildiği halde tashih kararı ile davalı yararına hükmedilen vekalet ücretinin değiştirilmesi ve taraflara yüklenen miktarları değiştirir şekilde 1.800 TL vekalet ücretine hükmedilmesi HMK'nın 304/1. maddesine açıkça aykırıdır. Açıklanan nedenlerle 09/03/2016 tarihli tashih kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmiştir."*şeklinde karar vermiştir.

67 Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 30.01.2019 T. 2016/7185 E. 2019/844 K. sayılı kararında "*Mahkemece 28.1.2016 tarihli asıl kararının hüküm fıkrasının 1. bendinde yer alan "(davalı kurumun 9.940,33 TL cezai işlem uygulayabileceğinin kabulü ile) 981.413,11 TL'lik anapara açısından iptaline" ibaresinin 3.2.2016 tarihli "tashih şerhi" başlıklı karar ile "(davalı kurumun 4.940,33 TL cezai işlem uygulayabileceğinin kabulü ile) 986.413,11 TL'lik ana para açısından iptaline," olarak düzeltilmesine karar verildiği ve bu suretle hükmün değiştirildiği anlaşılmaktadır. Oysaki, az yukarıda açıklandığı üzere tashih ya da tavzih kararıyla tarafların hak ve borçlarında değişikliğe gidilebilmesi mümkün değildir. Mahkemece, yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir...*" şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 16 Ağustos 2026.

68 Yargıtay 7. Hukuk Dairesi, 26.08.2024 T. 2023/4720 E. 2024/4104 K.<https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 15 Aralık 2025.

69 Yargıtay 1. Hukuk Dairesi, 26.05.2025 T. 2024/2637 E. 2025/2643 K.<https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 13 Aralık 2025.

kısmın karardan çıkartılıp yerine kira bedelinin tespitine karar verilmesi ise kararın niteliğinin değiştirilmesidir[70].

Tashih ile taraflarca daha önce talep edilmeyen bir hususta karara ekleme yapılamaz[71]. Talepten fazlasına veya başkasına karar verilemez (HMK m.26/1, c.1). Yargıtay, tapu iptali ve tescili talebinde bulunan tarafın, davayı kazandıktan sonra tavzih dilekçesi ile tapudaki takyidatların da kaldırılmasına yönelik talebinin tashih veya tavzih kapsamında kabul edilemeyeceğini belirtmiştir[72].

Tashih müessesesi ile amaçlanan; basit, açık hatalar sebebiyle tarafların uzun sürebilecek bir kanun yolu sürecine girmemeleri ve bariz hatanın hükme yakın tarihte düzeltilerek mağduriyet yaratmasının önüne geçmektir. Tashihin amacı dışında değerlendirilmesi ve buna itiraz edilmesi halinde konu mahkeme kararları yönünden karar kaldırma veya bozmaya, hakem kararları yönünden ise iptal davası açılmasına sebep olacaktır[73]. Bu da uzayan yargılama süreci sebebiyle makul sürede yargılanma hakkının ihlaline yol açacaktır.

2. Hükümde Unutulan Bir Hususun Tashih Yolu ile Hükme Eklenememesi

Tashih nihai kararda ilk bakışta fark edilebilen açık maddi hataların re'sen veya taraflardan birinin talebi üzerine düzeltilmesini sağlayan bir müessesedir[74]. Tashih ile kararın özüne dokunulamaz, karar değiştirilemez. Unutulan veya gözden kaçan bir konu karara eklenemez. Bunun tavzih ile yapılması da mümkün değildir[75]. Zira tavzih hükmün açık (anlaşılır) olmaması, icrasında tereddüt-

---

70 Yargıtay 1. Hukuk Dairesi, 26.05.2025 T. 2024/2637 E. 2025/2643 K. sayılı kararında *"...Hemen belirtmek gerekir ki; Bölge Adliye Mahkemesince,19.02.2024 tarihli tavzih kararı ile davacılar lehine kurulan iptal-tescil kararı hükümden çıkarılarak davacıların tazminat talepleri yönünden hüküm kurulmuş ise de 6100 sayılı HMK'nın 304 ve 305. maddeleri uyarınca hükmün tashih veya tavzih yolu ile değiştirilmesinin mümkün olmadığı anlaşıldığına göre, 19.02.2024 tarihli tavzih kararının usul ve yasaya uygun olduğu söylenemez."* şeklinde karar vermiştir.<https://mevzuat.sinerjias.com.tr>Erişim Tarihi 13 Aralık 2025.

71 Kuru ve Aydın (n 1) 590; Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası (n 1) 548; Tutumlu (n 26) 224

72 Yargıtay 7. Hukuk Dairesi, 26.09.2024 T. 2023/4720 E. 2024/4104 K., "*İlk Derece Mahkemesinin 30.04.2021 tarihli ek kararında; davacı tarafın dava dilekçesinde, taşınmazın tapu iptali ve adına tesciline karar verilmesini talep ettiği, tavzih talebi ile de, tapu kaydındaki takyidatların kaldırılmasını istediği anlaşılmakla, HMK'nun 26 ncı maddesinde düzenlenen taleple bağlılık ilkesi, HMK 304 ve 305/2 nci maddelerinde düzenlenen hükmün tashihi ve tavzihi düzenlemeleri kapsamında, hakimin talepten fazlasına karar veremeyeceği ve hüküm fıkrasında taraflara tanınan haklar ve yüklenen borçların, tavzih yolu ile sınırlandırılamayacağı, genişletilemeyeceği ve değiştirilemeyeceği kanaatine varılarak talebin reddine karar verilmiştir*..." şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 15 Aralık 2025.

73 Garibli (n 22) 36.

74 Kuru ve Aydın (n 1) 589.

75 Kuru ve Aydın (n 1) 590; Atalı ve Dırenisa, 'Hükmün Tahihi' (n 34) 3311; Kuru ve Aydın (n 1) 590; Esen (n 12) 249; Yargıtay 2. Hukuk Dairesi 05.03.2014 T. 2013/21641 E. 2014/4679 K. sayılı kararında "*...Tavzih yeterinde açık olmayan veya icrasında duraksama uyandıran yahut birbirine aykırı fıkralar ih-*

ler uyandırması, birbirine aykırı fıkralar içermesi gibi durumların açıklığa kavuşturulması amacıyla başvurulan bir müessesedir (HMK m.305 ve m.437/1, b, MTK m.14/B,2)[76]. Tavzih sadece kararda yer alan bir konunun yorumlanması, açıklığa kavuşturulmasından ibarettir[77]. Örneğin, "*vekâlet ücretinin davalılardan alınarak davacıya verilmesine*" şeklindeki kararda, vekâlet ücretinin davalılardan müştereken mi yoksa müteselsilen mi alınacağı konusu açık değildir. Bu durum kararın icrasında sorun teşkil edebilecektir[78]. Zira icra memuru hüküm fıkrasını aynen uygulamakla yükümlü olup, kararı yorumlama, değiştirme veya sınırlarını esnetme yetkisine sahip değildir (İcra ve İflas Kanunu m.24 ve 16)[79]. Bu sebeple icra aşamasında sorun yaşanmaması için hükümdeki muğlâk hususların tavzih ile açıklığa kavuşturulması mümkün kılınmıştır.

Yargılamada ileri sürülmüş olmasına veya kendiliğinden karara geçirilmesi gerekmesine rağmen hakkında karar verilmesi unutulan konuların hükme eklenmesi sadece "*hükmün tamamlanması*" ile mümkündür (HMK m.305/A ve m.437/4, MTK m.14/B,2)[80]. Buna göre iki durumda hükmün tamamlanması talep edilebilir. İlki yargılama süresinde ileri sürülmüş olmasına rağmen hakkında karar verilmemiş olan konulardır[81]. Örneğin, yargılama süresinde birden fazla alacak kalemi talep edilmiş olmasına rağmen sadece biri hakkında karar

tiva eden hükümlerin, açıklanması, tereddüt veya aykırılığın giderilmesi için kararı veren mahkemeye tanınan bir yoldur. Hükümde unutulan veya gösterilmemiş olan bir hususun tavzih (HMK m. 305) yoluyla hükme ilave edilmesi mümkün değildir. Taraflara tanınan haklar, yüklenen borçlar tavzih yoluyla sınırlandırılıp, genişletilemez (HMK m. 305/2). Öyleyse ziynet alacağı talebine ilişkin tavzih talebinin reddi gerekir. Bu husus nazara alınmadan, tavzih yoluyla ziynet alacağına ilişkin hükmün gerekçeli karara eklenmesi doğru bulunmamıştır. Bu bakımdan tashihe ilişkin 22.07.2013 tarihli kararın 1 bendinin bozularak kaldırılmasına karar verilmesi gerekmiştir..." şeklinde karar verilmiştir. Yargıtay 2. HD, E. 2013/21641, K. 2014/4679, T. 05.03.2014; Nihat Meydan ve Fadime Yapal, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Emsal Yargıtay Kararları (Zigana Yayınları 2014) 753.

76 Esen (n 12) 248-249; Akıncı (n 32) 447; Eroğlu (n 13) 413.

77 Eroğlu (n 13) 413.

78 Yargıtay 12. Hukuk Dairesi 14.01.2020 T. 2019/284 E. 2020/203 K. *"Bu halde, takip dayanağı ilamda vekalet ücreti ve yargılama gideri yönünden müştereken ve müteselsilen tahsil hükmü bulunmadığından hüküm kısmında adı geçen davalıların bu alacak kalemleri yönünden eşit olarak sorumlu olduklarının kabulü gerekir."* Şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 15 Ağustos 2026.

79 Yargıtay 12. Hukuk Dairesi 13.10.2025 T. 2025/3785 E. 2025/6206 K. *"Yukarıda da belirtildiği üzere, bir ilamın infaz edilecek kısmı hüküm bölümüdür, bu kısım değiştirilmeden aynen icra edilmelidir. İcra memurunun ve icra mahkemesi hâkiminin takip konusu ilamı (veya ilam niteliğindeki belgeyi) yorumlama, değiştirme, tavzih etme gibi bir yetkisi yoktur; eğer ilam icraya elverişli değilse (örneğin, tavzih gerektiriyorsa) icra memuru ilamı icraya koymamalı alacaklıdan bu işlemi yapmasını istemelidir; ancak kendisi mahkeme yerine geçerek ilâmdaki eksikliği tamamlayamaz, ilamı yorumlayamaz. Aynı şekilde, icra mahkemesinin de hüküm hakkında yorum yapması mümkün değildir."* <https://mevzuat.sinerjias.com.tr>Erişim Tarihi 16 Ağustos 2026.

80 Tanrıver "Cilt II" (n17) 493; Esen (n12) 250.

81 Akıncı (n 32) 449.

verilmesi ve diğer kalemler yönünden bir değerlendirme yapılmamış olması halinde hükmün tamamlanması istenebilecektir. Diğeri ise karar merci tarafından kendiliğinden karara geçirilmesi gereken konuların karara yazılmamış olmasıdır. Davanın kabul edilmesi halinde kendisini vekil ile temsil eden taraf lehine vekâlet ücretine karar verilmesi gerekir iken bunun unutulması halinde tamamlayıcı karar talep edilebilecektir.

Yargılama süresinde taraflarca ileri sürülmemiş konularda tamamlayıcı karar verilemez[82]. Yine hüküm kısmında karar verilen bir konunun tamamlayıcı karar ile değiştirilmesi de mümkün değildir. Çünkü hâkim/ hakem verdiği karar ile bağlıdır[83].

Hükümde unutulan bir konunun hükmün tamamlanması müessesi ile hükme eklenmesi sayesinde mahkeme kararlarının üst derece mahkemesine gitmesi, hakem/hakem kurulu kararlarına karşı ise iptal davası açılmasının önüne geçilmiş ve bu sayede sürecin uzaması engellenmiştir.

3. Kısa Karar ile Gerekçeli Karar Arasındaki Çelişkinin Tashih ile Giderilememesi

Kısa karar ile gerekçeli karar arasındaki çelişkinin tashih yoluyla giderilmesi mümkün değildir[84]. Zira usul kuralları gereği hâkim hükmü tefhim etmekle dosyadan elini çekmiş olur. Kararlar arasındaki çelişkinin giderilmesi için mahkeme kararları yönünden üst derece mahkemesine başvuru yapılması, hakem kararları yönünden ise iptal davası açılması gereklidir.

---

82 Eroğlu (n 13) 423.

83 Tanrıver "Cilt II" (n 17) 493; Esen (n 12) 250.

84 Yargıtay 5. Hukuk Dairesi 24.09.2025 T. 2025/2096 E. 2025/11850 K. sayılı kararında "*Dairemizce yapılan inceleme sonucunda; davacının 09.02.2022 tarihli tashih talebi üzerine, (kısa karardan farklı olarak gerekçeli kararda kamulaştırma bedeli eksik takdir edildiğinden) mahkemece 09.02.2022 tarihli tashih kararı ile el atma bedeline ilişkin hükümdeki hata giderilerek yeniden hüküm kurulmuş, ...hükmün tashihini düzenleyen aynı Kanun'un 304 üncü maddesinde ise hükümdeki yazı ve hesap hataları ile diğer benzeri hataların mahkemece resen veya taraflardan birinin talebi üzerine düzeltilebileceği bildirilmiş, aynı Kanun'un 294-298 inci maddelerine göre hakim hükmü vermekle o davadan elini çekmiş olacağı ve yargılamanın iadesine karar verilmedikçe veya hüküm temyiz edilip bozulmadıkça daha önce verilen kararın dışına çıkılacak biçimde, taraflardan birinin sorumluluğunu azaltamayacağı veya artıramayacağı düzenlenmiş olup gerekçeli kararda kısa karardan farklı olarak eksik bedele hükmedilmesinin temyiz yolu ile talep edilmesi gerektiği hâlde, tahsis talebinin kabulü ile yazılı şekilde ek karar verilerek hükmün değiştirilmesi doğru olmadığından, mahkemece verilen 09.02.2022 tarihli tashih kararının kaldırılmasına karar verildikten sonra esas hakkında yapılan incelemede; kısa kararda 5.152.275,00 TL'ye hükmedildiği hâlde, gerekçeli kararın hüküm fıkrasında 14.951.700,00 TL'ye hükmedildiğinden kısa karar ile gerekçeli karar arasında çelişki yaratıldığı, Yargıtay Büyük Genel Kurulunun 10.04.1992 tarihli l99l/7 - l992/4 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararına göre kısa kararla gerekçeli kararın çelişik olması bozma nedeni olduğu, bozmadan sonra yerel mahkeme önceki kararla bağlı olmaksızın çelişkiyi kaldırmak kaydıyla vicdani kanaatine göre karar verebilir gerekçesiyle bozulmasına karar verilmiştir.*" şeklinde karar verilmiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 15 Aralık 2025.

HMK m.294/2'de hâkimin tarafların son sözlerini dinledikten sonra hükmünü vereceği ve bunu taraflara tefhim edeceği belirtilmiştir (HMK m.294/2). Hâkim tarafından tefhim edilen bu hüküm sonucuna kısa karar denilmektedir[85]. Kısa karar ile birlikte hüküm varlık kazanmış olur[86]. Bu aşamadan sonra mahkemenin kısa kararın tefhiminden itibaren bir ay içinde gerekçeli kararını yazması gereklidir (294/4). Gerekçeli karar, taraflara tefhim olunan kısa karara aykırı olamaz (HMK m298/2). Gerekçeli kararın kısa karara aykırı olması halinde bunun tashih ile düzeltilmesi mümkün olmayıp bu konu tek başına bozma sebebidir[87]. Yargıtay, gerekçeli kararın kısa karara uygun yazılmasının kamu düzeni ile ilgili olduğunu aksi düşüncenin yargı kararlarının her türlü düşünceden uzak, saygın ve güvenilir olması ilkesi ile bağdaşmayacağını belirtmiştir[88]

MTK m.14 ve HMK m.436'da hakem kararlarının şekli ve içeriğinden bahsedilmişse de kararın tefhimine ilişkin bir hükme yer verilmemiştir. HMK m.436/3'te hakem kararının taraflara bildirileceği belirtilmiştir. Bildirim ile kastedilenin tebliğ olduğunu düşünmekteyiz. Hakem incelemesinde mahkemelerde olduğu gibi kısa kararın taraflara tefhimi sonrasında gerekçeli kararın yazılarak tebliği söz konusu olmamaktadır[89]. Nihai karar gerekçesi ile birlikte yazılarak taraflara bildirilir (MTK m.14, HMK m.436/3). Fakat HMK ve MTK'de hakemlerin kısa karar veremeyeceği şeklinde bir hüküm de yoktur[90]. Bu sebeple uygulamada milli ve milletlerarası hakem kararlarında kısa karar ile gerekçeli karar arasında çelişkinin nadiren de olsa söz konusu olabileceği kanaatindeyiz[91].

85 Kuru ve Aydın (n 1) 343.

86 Kuru ve Aydın (n 1) 343.

87 Yargıtay BG. Büyük Genel Kurul 10.04.1992 T. 1991/7 E. 1992/4 K. sayılı kararında "Usul kuralları gereği hakim, yargılamayı bitirerek kısa kararını vermesiyle işten elini çekmiş olur ve karar Yargıtay'ca bozulmadıkça hakim davayı yeniden ele alarak göremez. Ne var ki bizatihi bu kısa karar, hiçbir taraf yararına usuli kazanılmış hak doğurmaz. Eğer usuli kazanılmış hak doğsaydı bu karara Yargıtay dahi dokunamazdı. Zira, usuli kazanılmış hak yerel mahkemeleri bağladığı gibi Yargıtay'ı da bağlar. Kararlara karşı usuli kazanılmış hak ancak tarafların temyiz yoluna başvurmaları ile doğabilir. Bütün bu sebeplerle kısa kararla gerekçeli kararın çelişik olması mutlak bir bozma sebebidir ve bozmadan sonra hâkimin önceki kısa kararla bağlı olmaksızın çelişikliği kaldırmak kaydıyla vicdani kanaatine göre karar verebilir..." şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 15 Aralık 2025.

88 Yargıtay 10. Hukuk Dairesi 24.02.2026 T. 2025/12944 E. 2026/1949 K. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 15 Aralık 2025.

89 Akıncı (n 32) 443.

90 Akıncı (n 32) 443.

91 Karar için bknzAkıncı (n 32) 443; Yargıtay 15. Hukuk Dairesi 12.03.2020 T. 2020/279 E. 2020/1042 K.s sayılı kararında "*Bunun yanında, hakemlerce verilen kısa kararda tarih gösterilmeksizin temerrüt tarihinden itibaren kabul edilen alacağa faiz uygulanmasına karar verilmiş olmasına rağmen, gerekçeli kararda temerrüt tarihinin gösterilmiş olması, kısa karar ile gerekçeli karar arasında çelişki oluşturmayacağından bu durumunda iptâl sebebi olarak kabulü mümkün değildir*."şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 16 Ağustos 2025.

Bu durumun söz konusu olması halinde karara karşı iptal davası açılabilecektir. Gerek MTK gerekse de HMK'de hakem kararlarına karşı iptal sebepleri tek tek sayılmıştır. Kısa karar ile gerekçeli karar arasındaki çelişki şeklinde bir iptal sebebi kanunda sayılmamıştır. Fakat bu durumun kamu düzenine aykırılık teşkil ettiği belirtilerek kararın iptalinin istenebileceği kanaatindeyiz.

F. Tashihin Konusu

Hükmün tashihinin konusu mahkeme ve hakem kararlarıdır. Hakem kararları da milli ve milletlerarası hakem kararları olarak ikiye ayrılmaktadır. Bu başlık altında gerek mahkeme gerekse de hakem kararları karşılaştırmalı şekilde incelenmeye çalışılmıştır.

1. Mahkeme Kararları

Tashihin konusu hükümdeki maddi hatalardır[92]. Hükümden önceki maddi hatalar tashihin konusu olmayıp, HMK m.183'te düzenlenen "*maddi hatanın düzeltilmesi*" kapsamında kalmaktadır[93]. Zaten HMK m.304'te "*Hükümdeki yazı ve hesap hataları ile diğer benzeri açık hatalar, mahkemece resen veya taraflardan birinin talebi üzerine düzeltilebilir.*" ifadesinden de bu durum anlaşılmaktadır.

Tashih yoluna sadece ilk derece mahkemesi kararlarına karşı gidilmemektedir. Bölge adliye mahkemesi ve Yargıtay kararlarına karşı da tashih yoluna gidilebilmektedir[94]. Mahkeme kararının kesin olması veya olmaması tashihe engel değildir. Kesinleşmiş mahkeme kararlarına karşı da tashih yoluna başvuru yapılabilir[95]. Bu konuda kanunda herhangi bir süre sınırlaması yoktur.

2. Hakem Kararları

a. Milli Hakem Kararları

Milli hakem kararlarına karşı tashih HMK m.437'de düzenlenmiştir. Buna göre taraflardan her biri karşı tarafa bilgi vermek kaydıyla hakem kararındaki hesap, yazı ve benzeri maddi hataların düzeltilmesini talep edebilecektir. Talep mahkeme

92 Kuru ve Aydın (n 1) 590; Garibli (n 22) 36; Emre Kıyak, 'Medeni Usul Hukukunda Maddi Hataların Düzeltilmesi (HMK m.183)' (2017) 12(134) Terazi Hukuk Dergisi 31, 33.

93 Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası (n 1) 613; Kuru ve Aydın (n 1) 590; Aksungur (n 61) 45

94 Akkaya, Hükmün Tashihi (n 11) 94; Kıyak (n 92) 33; Yargıtay 7. HD, E. 2025/578, K. 2025/1306, T. 06.03.2025, https://mevzuat.sinerjias.com.tr Erişim Tarihi 12 Aralık 2025.

95 Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 20.05.2021 T. 2021/5237 E. 2021/9422 K. sayılı kararında "Hüküm fıkrasının 5. ve 6. bentlerinde yazım hatası olduğu sabit olup, kararın kesin olması, Mahkemece bu maddi hatanın düzeltilmesine engel değildir..." şeklinde karar vermiştir. Yargıtay 9. HD, E. 2021/5237, K. 2021/9422, T. 20.05.2021, https://yargi.calismatoplum.org Erişim Tarihi 15 Aralık 2025.

kararlarında olduğu gibi yine kararı veren merciye yapılacaktır. Milli hakem kararlarının tashihi için iki haftalık süre sınırı getirilmiştir. Fakat kanun maddesinde "*evvelce daha farklı bir süre öngörülmemişse*" ifadesi ile tarafların daha önce anlaşarak farklı bir süre belirlemelerinin de mümkün olduğu anlaşılmaktadır (HMK m.437/1). İki haftalık süre kararın taraflara bildiriminden itibaren başlayacaktır[96]. Hakem ya da hakem kurulunun da karar tarihini izleyen iki hafta içinde kararı re'sen düzeltebilmesi mümkündür (HMK m.437/3)[97]. Ancak iki haftalık sürenin geçmesi halinde hakem ya da hakem kurulu hatayı fark etse de artık düzeltemeyecektir[98].

b. Milletlerarası Hakem Kararları

MTK'nin 14/B, 1 maddesinde, bu kanun kapsamında verilen hakem kararlarındaki hesap, yazı ve benzeri maddi hataların düzeltilmesinin taraflarca istenebileceği kabul edilmiştir (MTK'nin m.14/B, 1). Taraflar hakem kararının kendilerine bildirilmesinden itibaren otuz gün içinde tashih talebinde bulunabilecektir. Mahkeme kararlarında tashihe başvurusu için HMK'de herhangi bir süre öngörülmemiştir. Milli hakem kararlarının tashihi için ise iki haftalık süre öngörülmüştür. Fakat taraflarca farklı bir süre kararlaştırabileceği de kabul edilmiştir. Buna karşın tashih yönünden MTK'de "*taraflarca aksi kararlaştırılmamışsa*" veya "*evvelce daha farklı bir süre öngörülmemişse*" şeklinde bir ifadeye yer verilmemiştir. Sadece otuz gün içinde başvuru yapılabileceği kabul edilmiştir. MTK'de yer alan bu sürelerin kesin olduğu kabul edilmektedir[99]. Bu kabule göre taraflarca veya hakem/hakem kurulunca başka bir süre belirlemeyeceği gibi sürelerin uzatılması da mümkün değildir[100].

Hakem yargılamasında da mahkemelerde olduğu gibi hakemlerin tashih ile verdikleri kararı değiştirmeleri, yerine başka bir karar vermeleri, unutulan bir konuyu karara eklemeleri mümkün değildir[101]. Hakem kararına karşı yapılan tashih başvurusu kararı veren hakem veya kurul tarafından inceleneceği için başvuru, kanun yoluna başvuru niteliğinde değildir[102]. Hukuksal çare niteliğindedir[103].

96 HMK m. 91.

97 Tanrıver, Cilt II (n 17) 492; Garibli (n 22) 36.

98 Eroğlu (n 13) 419.

99 Kalpsüz (n 13) 99; Esen (n 12) 251.

100 Kalpsüz (n 13) 99; Esen (n 12) 251; Mehmet Polat Kalafatoğlu, 'Milletlerarası Tahkim Kanunu Uyarınca Hakem Kararı Hakkında Düzeltme, Yorum ve Tamamlama Kararları ve Bu Kararların İptal Davası Açma Süresine Etkisi' (2020) 40(1) PublicandPrivate International LawBulletin 25, 36-37.

101 Akıncı (n 32) 447; Kuru ve Aydın (n 1) 709; Kalafatoğlu, (n 100) 33.

102 Kalafatoğlu (n 100) 35.

103 Okumuş (n 20) 12.

Hükme karşı tashihe başvuru usul ve şartlarında da ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Bu sebeple tashihin bu aşamasının üzerinde detaylı olarak durulacaktır[104].

II. TASHİH YOLUNA BAŞVURU USUL VE ŞARTLARI

A. Mahkeme Kararlarında Tashihe Başvuru Şekli

Tashih başvurusu hükmü veren mahkemeye yapılır[105]. HMK'de mahkeme kararlarına karşı tashihe başvuru süresi ile ilgili herhangi bir düzenleme yoktur[106]. Mahkemeye başvuru herhangi bir süreye tabi olmayıp HMK m.305/1 maddesinin kıyasen uygulanacağı kabul edilerek hükmün icrasına kadar istenebileceği kabul edilmektedir[107]. Buna karşın Yargıtay hükmün tashihinin her zaman istenebileceği görüşündedir[108].

HMK m.304/1'de tashih kapsamında olan hataların mahkemece re'sen veya taraflardan birinin talebi ile düzeltilebileceği kabul edilmiştir. İkinci cümlede "*Hüküm tebliğ edilmişse hâkim, tarafları dinlemeden hatayı düzeltemez.*" denilmiştir (304/1, c.2). Bununla birlikte hüküm tebliğ edilmemişse karar kartonunda farklı, tarafların elinde farklı bir kararın varlığının söz konusu olmayacağı bu sebeple taraflar dinle-

104 Bknz. "II. TASHİH YOLUNA BAŞVURU USUL VE ESASLARI" başlığına.

105 Kuru ve Aydın (n 1) 590.

106 Tutumlu (n 26) 234.

107 Kuru ve Aydın (n 1) 590; Akkaya, Hükmün Tashihi (n 11) 95.

108 Yargıtay 8. Hukuk Dairesi 16.05.2024 T. 2022/4083 E. 2024/3442 K. sayılı kararında "*Bu açıklamalar ışığında, ilk derece mahkemesinin 03.06.2021 tarihli tavzih kararı incelendiğinde; öncelikle, hükümdeki soyadı hatasının 6100 sayılı Kanun'un 304'üncü maddesi kapsamında mahallinde her zaman düzeltilmesinin mümkün olduğu, bu hatanın aynı Kanun'un 305 inci madde kapsamında düzeltilmesinin mümkün olmadığı açıktır.*" şeklinde karar vermiştir.<https://mevzuat.sinerjias.com.tr>Erişim Tarihi 15 Aralık 2025; Garibli (n 22) 40.

Yargıtay 3. Hukuk Dairesi 06.10.2025 T. 2025/3897 E. 2025/4572 K. Sayılı kararında "*...6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 304/1 maddesine göre; "Hükümdeki yazı ve hesap hataları ile diğer benzeri açık hatalar, Mahkemece re'sen veya taraflardan birinin talebi üzerine düzeltilebilir.*

Anılan maddede belirtilen hata kavramından amaç; hukuksal değerlendirme ve denetim dışında, tamamen maddi olgulara yönelik, ilk bakışta hata olduğu açık ve belirgin olup, her nasılsa inceleme sırasında gözden kaçmış ve bu tür bir yanlışlığın sürdürülmesinin kamu düzeni ve vicdanı yönünden savunulmasının mümkün bulunmadığı, yargılamanın sonucunu büyük ölçüde etkileyen ve çoğu kez tersine çeviren ve düzeltilmesinin zorunlu olduğu açık hatalardır (Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin 14.06.2023 tarihli ve 2023/3473 E., 2021/1915 K. sayılı ilamı).Yapılan bu açıklamalar ışığında, maddi hatanın düzeltilmesi talebine ilişkin yapılan inceleme sonucunda; ...Bu durumda davalı ... aleyhine bakiye karar ilam harcına hükmedilmesi maddi hataya dayalıdır. Maddi hata her zaman düzeltilebileceğinden Daire ilamında yazılı \"5.020,10 TL Harç ve 1.255,10 TL P.H.İ olmak üzere 3.765,00 TL Bakiye\" cümlesinin hükümden çıkartılmasına, yerine \"1.225,10 P.H.İ.\" cümlesinin yazılmasına, maddi hatanın bu şekilde düzeltilmesine karar verilmesi gerekmiştir." şeklinde karar vermiştir. https://mevzuat.sinerjias.com.tr Erişim Tarihi 15 Aralık 2025.

nilmeden karar verilebileceği belirtilmiştir[109]. Kanunun lafzından da bu anlam çıkmaktadır. Fakat bu konuda unutulan husus mahkemece verilen kısa karar ve sonrasındaki gerekçeli kararların UYAP sistemine yüklenmesidir. E imza ile imzalanıp karekodlu şekilde siteme yüklenen kararın aynısı taraflara tebliğ edilmektedir. Bu durumda sistemde zaten görünen bir kararın çıktısının taraflarca kullanılabilmesi mümkündür. Zira karar tebliğ edilmemiş olsa bile sisteme yüklenmiştir. Bu durumda da tarafların dinlenmeleri gerektiği belirtilmiştir[110].

Hâkim hükmün tebliğinden sonra artık tarafları dinlemeden maddi hatayı düzeltemez (HMK m.304/1, c.1). Ancak hâkimin daveti üzerine taraflar belirlenen günde gelmezse hâkim dosya üzerinden karar verilebilir (304/1, c.2)[111]. "*Hâkimin daveti*" kelimesinden ne anlaşılması gerektiğine de bakmak gerekir. "*Hâkimin daveti üzerine*" ifadesinden sonra "*taraflar gelmezse*" ifadesine yer verilmiştir. Bu da hâkimin tashih incelemesi için bu konuda ayrı bir duruşma günü vermesi ve her iki tarafı da usule uygun şekilde duruşmaya davet etmesi gerektiğini göstermektedir. Yargıtay, tashih uygulanmasında usule ilişkin kuralların emredici nitelikte olduğunu kabul etmekte ve aykırı şekilde verilen kararları bozmaktadır[112].

Hâkimin kararın tebliğinden sonra tashih başvurusu yönünden karar vermeden önce tarafları davet etmesi, gelmeseler bile davete ilişkin usule uyarak hareket etmesi gereklidir. Tarafların mahkemece davet edilmemesi HMK 27, Anayasa 36 ve AİHS'nin 6. maddesi kapsamında kalan hukuki dinlenilme hakkının ihlali niteliğindedir. Zira adil bir yargılama için tarafların hukuki dinlenilme, çelişmeli yargılanma ve silahların eşitliği ilkelerine uyularak yargılamaya dâhil edilmeleri önemlidir.

HMK m.304/2'de mahkemece tashih kararı verildiği takdirde düzeltilen konularla ilgili kararın, mahkemede bulunan nüshalar ile suretlerin altına yazılacağı veya altında şerh yazılacak yer yok ise ek bir kâğıda yazılarak imzalanıp mühürleneceği belirtilmiştir[113]. Kararın taraflara tebliğ edilmiş olması halinde

---

109 Tutumlu (n 26) 233; Garibli (n 22) 38.

110 Eroğlu (n 13) 420.

111 Kuru ve Aydın (n 1) 590.

112 Yargıtay 3. HD, E. 2025/3157, K. 2025/4319, T. 25.09.2025 "*Somut olayda, hüküm taraflara tebliğ edildiğine göre tashih talebi hakkında taraflar dinlendikten sonra ya da davete rağmen tarafların gelmemesi halinde dosya üzerinden karar verilmesi gerekirken taraflara davetiye çıkartılmaksızın doğrudan dosya üzerinden karar verilmiş olması belirtilen emredici usul hükmüne aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.*" <https://mevzuat.sinerjias.com.tr>Erişim Tarihi 16 Aralık 2025.

113 Tutumlu (n 23) 35; Gözütok (n 30) 68; Sümeyye Yanık, 'Medenî Usûl Hukukunda Hükmün Tavzihi ve Tashihi' (Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi 2016), https://tez.yok.gov.tr Erişim Tarihi 15 Aralık 2025, 109.

artık karar metninin altına şerh düşülemeyeceği kanaatindeyiz. Bu durumda iki farklı karar metni ortaya çıkmış olacaktır. Karar tebliğ edilmişse mahkemenin HMK'nin 297. maddesindeki şartlara uygun şekilde ek tashih kararı ile düzeltilen hususlara yönelik karar vermesi ve verilen kararın tebliğ olunan hükmün parçası olduğunu belirtmesi gerekir.

Hâkim tarafından kanundaki usule uyulmadan, karar üzerinde el yazısı veya başka şekilde birtakım düzeltmeler yapılması kabul edilmemektedir[114]. Mahkemece tashih yönünden verilen karar tek başına icraya konulamaz. Bu sebeple asıl kararla ile birlikte icraya konulması gereklidir. Zira bu karar bağımsız bir karar olmayıp asıl kararın bütünü olarak değer ifade eder[115]. Tashih kararında daha önce verilen hususların hepsinin yeniden tek tek yazılmasına gerek yoktur. Sadece düzeltilen hususa yer verilmesi yeterlidir. Düzeltme sebebiyle yargılama gideri ve harçların değişmesi halinde onların da düzeltilmesi gereklidir[116].

Hâkimin tashih talebine yönelik kabul veya ret kararının gerekçeli olması gereklidir (HMK m.297/1, c) Gerekçeli karar hakkı Anayasa m.141/3 gereğince adil yargılanma hakkının en önemli unsurlarından biridir (AİHS m.6).

B. Hakem Kararlarında Tashihe Başvuru Şekli

1. Milli Hakem Kararlarında Tashihe Başvuru Şekli

HMK m.437'de evvelce farklı bir sürenin öngörülmemiş olması halinde taraflardan her birinin hakem kararının kendisine bildiriminden itibaren iki hafta içinde karşı tarafa bilgi vermek kaydı ile hakem kararında bulunan maddi hataların düzeltilmesini isteyebileceği kabul edilmiştir[117].

Milli hakem kararlarının tashihi için kararı veren hakem veya hakem kuruluna başvuru yapılırken mahkeme kararlarının tashihi için kararı veren mahkemeye başvuru yapılmaktadır. Mahkeme kararları yönünden her zaman tashih talep edilebilir[118]. Buna karşın milli hakem kararlarının bildiriminden itibaren iki hafta içinde tashihinin talep edilmesi gereklidir (HMK m.437/1). Kanunda belirtilen iki haftalık süre emredici nitelikte değildir. Bu sebeple taraflarca hakem

114 Tutumlu (n 26) 35.

115 Garibli(n 22) 41.

116 Atalı ve Dırenisa, 'Hükmün Tahihi' (n 34) 3310.

117 Özbay ve Erdem (n 22) 67.

118 Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, 16.05.2024 T.2022/4083 E. 2024/3442 K. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 15 Aralık 2025; Garibli (n 22) 40.

veya hakem kuruluna başvurulmadan önce farklı bir sürenin belirlenmesi mümkündür (HMK m.437/1). HMK m.304'te taraflara tashih başvurusu için diğer taraf bilgi verme yükümlülüğü yüklenmemiştir. HMK m.437'de ise tashih talep edecek olan tarafa diğer tarafa bilgi verme yükümlülüğü yüklenmiştir. Fakat tashih talep eden tarafın diğer tarafa bilgi vermeden başvuru yapması halinde başvuruyu alan hakem veya hakem kurulunun diğer tarafa bilgi vermesi gereklidir[119]. Sırf bu eksiklik sebebiyle başvurunun kabul edilmemesi söz konusu olmamalıdır. Karşı tarafa bilgi verilmeden tashih kararı verilmesi halinde karşı tarafın adil yargılanma hakkı ve hukuki dinlenilme hakkı ihlal edilmiş olacağından hakem kararının iptali söz konusu olabilecektir[120].

HMK m.437/1'de "*taraflardan her biri*" ifadesine yer verilmişse de HMK m.437/3'te sadece tarafların değil hakem veya hakem kurulunun da karardaki maddi hataları karar tarihini izleyen iki hafta içinde kendiliğinden düzeltebileceği kabul edilmiştir[121]. Karar tarihinden itibaren iki haftalık sürenin geçmesi halinde hakem veya hakem kurulunun tashih kararı vermesi mümkün olamayacaktır[122]. Taraflar mahkeme hükmüne karşı tashih talep edebileceği gibi kararın tebliğinden önce kararı veren mahkeme tarafından da re'sen tashih kararı verilebilir.

Tashih başvurusundan sonra hakem veya hakem kurulu öncelikle karşı tarafın görüşünü alır. Başvuruyu haklı bulması halinde talep tarihinden itibaren bir ay içinde karardaki maddi hatayı düzeltir. Gerek görülmesi halinde bu bir aylık süre hakem veya hakem kurulunca uzatılabilir (HMK m.437/2). Kanun maddesinde uzatılabilir denilmişse de bu konuda bir süre belirtilmemiştir[123]. Tamamen hakem veya hakem kurulunun takdirine bırakılan bu konunun uyuşmazlığın hızlı bir şekilde çözülmesi amacına uygun olmadığını düşünmekteyiz. Tashih zaten hükümde herkes tarafından görülebilen maddi hataların düzeltilmesine yöneliktir. Karardaki maddi hatanın düzeltilmesi için bir aylık sürenin yeterli olduğunu ve uzatılmasına yönelik hükmün hakem yargılamasına uygun düşmediği kanaatindeyiz. Kaldı ki sürenin uzatılmasına yönelik kanunda bir üst sınır da konulmamış olup bu konu doktrinde eleştirilmiştir[124]. HMK m.437/4'te ta-

119 Eroğlu (n 13) 419.

120 Kalafatoğlu (n 100) 36, Özbay ve Erdem (n 22) 69.

121 Hacı Can ve Esra Öztürk, Tahkim Hukuku Genel Esasları (2. Bs., Seçkin Yayınları 2025) 212; Tanrıver, Cilt II (n 17)492; Özbay ve Erdem (n 22) 67.

122 Eroğlu (n 13) 419.

123 Kalafatoğlu (n 100) 37.

124 Kalafatoğlu (n 100) 37.

mamlayıcı karar yönünden uzatmanın en fazla bir ay olabileceği açıkça belirtilmiştir. Tashih yönünden de hakem veya hakem kurulunca verilen bu yetkinin kaldırılması veya yetkinin kullanılabileceği süreye bir sınır getirilmesi faydalı olabilecektir.

Hakem veya hakem kurulu tarafından düzeltme kararı taraflara tebliğ olunur ve hakem kararının bir parçasını oluşturur (HMK m.437/5)[125]. Bu hüküm iptal davası açılması halinde önem arz etmektedir[126]. Zira HMK m.439/4'te "*İptal davası, bir ay içinde açılabilir. Bu süre, hakem kararının veya tavzih, düzeltme ya da tamamlama kararının taraflara bildirildiği tarihten itibaren işlemeye başlar.*" denilerek karada düzeltme var ise iptal davası yönünden bir aylık sürenin söz konusu olan tashih kararının taraflara bildiriminden itibaren başlayacağı belirtilmiştir[127].

Devlet yargısına göre hızlı ve öngörülebilir olması, yargılama koşullarının taraflarca belirlenebilmesi gibi birçok avantajı nedeniyle hakem yargılaması önemli bir alternatif uyuşmazlık çözüm yoludur[128]. Fakat gerek milli gerekse de milletlerarası hakem kararları yönünden tashihe başvuru için katı bir sürenin öngörülmüş olmasının bu müessesenin amacına aykırı olduğu kanaatindeyiz. Zira kanunda kabul edilen başvuru süresinin geçmesi halinde hakem kararı yazım, hesap ve benzeri hatalarla kesinleşecektir. Bu tür basit hataların düzeltilememesi hakem kararlarına duyulan güven ve saygınlığı sarsacaktır. Tashih ile hükmün özüne dokunulmadan maddi hataların düzeltilmesi amaçlanmaktadır. Bu sebeple mahkeme kararlarının tashihinde bir süre sınırı öngörülmemiştir. Hukuki alanda istikrar ve kararlarda bütünlük sağlanmaya, basit hatalar sebebiyle tarafların hükmün icrası aşamasında yaşayabileceği sorunların önüne geçilmeye çalışılmıştır. Buna karşın hakem kararlarının tashihine başvuru için kesin süreler öngörülmesi ve sürelerin geçmesi ile maddi hatanın düzeltilememesi, kararların icra edilebilirliğinde sorunlar çıkarabilecek ve tarafların mağdur olmasına sebep olabilecektir. Bu sebeple tashihin hakem kararının icrasına kadar talep edilebilmesinin müessesenin amacına daha uygun olacağı görüşündeyiz.

---

125 Tanrıver, Cilt II (n 17)492.

126 Bu konu hakkında bknz. "Hakem Kararlarına Karşı Kanun Yolu ve Başvuru Sürelerine Etkisi".

127 Özbay ve Erdem (n 22) 67; Seyhan Selçuk, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre Hakem Kararlarının İptali (Yetkin Yayıncılık 2018) 293; Serpil Işık, MTK ve HMK Kapsamında Hakem Kararlarına Karşı İptal Davası (2. Bs, On İki Levha Yayıncılık 2025) 472-473.

128 Akıncı (n 32) 9-12; Yargıtay HG. Hukuk Genel Kurulu 29.11.2023 T. 2023/103 E. 2023/1185 K. https://mevzuat.sinerjias.com.tr Erişim Tarihi 16 Ağustos 2026.

2. Milletlerarası Hakem Kararlarında Tashihe Başvuru

MTK kapsamında verilmiş hakem kararlarındaki hesap, yazı ve benzeri maddi hataların MTK m.14/B kapsamında tashihi istenebilmektedir[129]. Hakem kararının düzeltilmesini taraflar talep edilebileceği gibi hakem veya hakem kurulu tarafından da maddi hatanın fark edilip re'sen düzeltilmesi mümkündür[130]. Bu kararlarda maddi hataların düzeltilmesinin talep edilebilmesi için otuz günlük süre öngörülmüştür[131]. Taraflar yönünden otuz günlük süre hakem kararının kendilerine bildirilmesinden itibaren (MTK m.14/B,1), hakemler yönünden ise otuz günlük süre karar tarihinden itibaren başlayacaktır[132].

Tashih talebinde bulunan taraf, bu talebini diğer tarafa bildirmekle yükümlüdür. Diğer taraf yapılan bildirimden sonra dilerse kendine görüş sorulmadan önce hakem veya hakem kuruluna bir dilekçe ile kendi görüşlerini sunabilir[133]. Fakat diğer taraf bu konuda bir dilekçe vermemiş olsa bile hakem veya hakem kurulu MTK m.14/B gereğince karşı tarafın görüşünü alır[134]. Karşı tarafın görüşünü alan hakem veya hakem kurulu talebi haklı bulursa talep tarihinden itibaren otuz gün içinde kararındaki maddî hatayı düzeltir (MTK m.14/B) ve kararı taraflara bildirir. Bu şekilde tashih kararı hakem kararının bir parçası haline gelir.

Hakem kararına karşı iptal davası açma süresi tashih kabul veya ret kararının taraflara tebliğ edildiği tarihten itibaren başlayacaktır[135]. Tashih başvurusunda bulunulduğunun diğer tarafa bildirilmemesi veya hakem tarafından diğer tarafın görüşünün alınmaması da hukuki dinlenilme hakkının ihlali niteliğindedir. Bu sebeple bu eksiklik hakem kararının iptaline yol açabilecektir.

Hakem kararlarının tashihine ilişkin MTK ve HMK arasında farklılık arz eden hükümlerin olduğu görülmektedir. HMK'de hakem kararı yönünden tashihe başvuru süresi iki hafta iken MTK'de bu süre otuz gündür. Mahkeme kararlarına karşı ise herhangi bir süre sınırı yoktur. HMK'de tarafların hakem veya hakem kuruluna başvurmadan önce kanundaki iki haftalık süreden farklı bir süreyi de kararlaştırılabilecekleri kabul edilmiştir[136]. MTK'de bu şekilde bir

129 Akıncı (n 32) 447; Can ve Öztürk (n 121) 212.

130 Akıncı (n 32) 447.

131 Garibli (n 22) 38; Can ve Öztürk (n 121) 212.

132 Akıncı (n 32) 447; Sürelerin hesaplanması için bknz. HMK m. 91,92 ve 93.

133 Akıncı (n 32) 448.

134 Akıncı (n 32) 448; Can ve Öztürk (n 121) 212; Kalafatoğlu (n 100) 35; Garibli (n 22) 38.

135 Akıncı (n 32) 448; Kalafatoğlu (n 100) 41.

136 Selçuk (n 127) 296.

düzenleme yoktur[137]. HMK'de hakemlerin tashih başvurusunu haklı bulması halinde hatayı bir aylık sürede düzeltmesi gerekir iken MTK'de bu süre otuz gündür. Ayrıca HMK m.437/2'de düzeltme için hakemlerin süreyi uzatabileceği kabul edilmişken MTK'de süreler kesin olup herhangi bir uzatma söz konusu değildir[138].

C. Tashih Kararına Karşı Kanun Yolları

1. Mahkeme Kararlarının Tashihine Karşı Kanun Yolu

Tashih talebinin kabulü veya talebin reddine yönelik kararlara karşı kanun yoluna başvuru yapılabilmektedir. Mahkemece verilen tashih kararı asıl kararın tabi olduğu kanun yoluna tabidir[139]. İlk derece mahkemesi kararlarına karşı istinaf, istinaf mahkemesi kararlarına karşı temyiz başvurusu yapılabilmektedir.

Yargıtay'ın kararın tashihi veya tashih talebinin reddine yönelik kararlarına karşı kanun yoluna başvuru yapılabilmesinin mümkün olup olmadığına da bakmak gerekecektir. Bu konuda kanunda bir açıklık yoktur. Fakat Yargıtay'ın birçok kararında hükmün tashihinin önemi "*...bu tür bir yanlışlığın sürdürülmesinin kamu düzeni ve vicdanı yönünden savunulmasının mümkün bulunmadığı, yargılamanın sonucunu büyük ölçüde etkileyen ve çoğu kez tersine çeviren ve*

---

137 Kalafatoğlu (n 100) 37.

138 Kalpsüz (n 13) 99; Esen (n 12) 251; Kalafatoğlu (n 100) 36-37.

139 Yargıtay 2. Hukuk Dairesi 17.03.2022 T. 2022/725 E. 2022/2571 K. sayılı kararında "*Hüküm, yargılama sonunda uyuşmazlığın esası hakkında verilen nihai karar olup, nihai karar verilmesi hâkimin davadan el çekmesi sonucunu doğurur. Mahkemeler nihai kararlarını vermekle işten elini çekmiş olurlar. Kendi hükümlerini kendileri kaldıramazlar.*

Tashih ise HMK'nın 304. maddesinde düzenlenmiş olup, hükümdeki yani nihai karardaki yazı ve hesap hataları ile diğer benzeri açık hataların düzeltilmesine ilişkindir. Dolayısıyla tashih, verilen nihai kararın düzeltilmesi hususuna ilişkin olup yeni ve değiştirilen nihai bir hüküm niteliği taşımaz.

6100 sayılı HMK'nın geçici 3. maddesinin 1. fıkrasında; \"Bölge Adliye Mahkemelerinin, Resmi Gazete'de ilan edilecek göreve başlama tarihine kadar, 1086 sayılı Kanunun temyize ilişkin yürürlükteki hükümlerinin\", aynı maddenin 2. fıkrasında da \"Bölge Adliye Mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce verilen kararlar hakkında kesinleşinceye kadar 1086 sayılı Kanunun 427 ile 454'üncü madde hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı, bu kararlara ilişkin dosyaların bölge adliye mahkemelerine gönderilemeyeceği\" düzenlenmiştir. 1086 sayılı HUMK'nun 432/son maddesi gereğince, ek kararların esas kararın tabi olduğu temyiz yasa yoluna tabi olacağı açıktır.

Somut olayda, ilk derece mahkemesince asıl karar 04.07.2013 tarihinde verilmiştir. İlk derece mahkemesinin asıl kararının karar tarihinin temyize tabi kararlardan olması, tashih kararı gibi ek kararların tabi olacağı kanun yolunun, yukarıda değinilen yasal düzenlemeler gereği asıl kararın tabi olacağı kanun yolu olması nedeniyle, ek kararın kanun yolu denetimi \"temyiz \" olup, incelemenin temyiz mahkemesi olan Yargıtay tarafından yapılması gerekmektedir. Bu itibarla tashih talebinin reddine dair ek karara yönelik istinaf incelemesi sonucunda verilen bölge adliye mahkemesinin 17.11.2021 tarih, 2021/1680 esas ve 2021/1679 karar sayılı esastan red kararının kaldırılmasına karar vermek gerekmiştir..." şeklinde karar verilmiştir. Yargıtay 2. HD, E. 2022/725, K. 2022/2571, T. 17.03.2022, <https://mevzuat.sinerjias.com.tr>Erişim Tarihi 16 Aralık 2025.

düzeltilmesinin zorunlu olduğu..." şeklindeki ifadeler ile vurgulanmıştır[140]. Yargıtay ilamındaki maddi hataların düzeltilmesinin diğer taraf yönünden bir hak kaybına yol açmayacağı açıktır. Bu sebeple kararın o haliyle onanmasının doğuracağı mağduriyetler de düşünüldüğünde, tashihin kabulüne veya reddine yönelik karara karşı YHGK'ye temyiz başvurusunda bulunulabilmelidir[141].

Tutumlu[142] tavzihe ilişkin kuralların (kanunda açıkça farklı olan hususlar hariç) kıyasen tashihe de uygulanabileceği görüşündedir[143]. Fakat tashih veya tavzih başvurusunun kabulü/ reddi yönündeki karara karşı YHGK'ye başvuru yapılabilmesi konusunda farklılık olması gerektiği kanaatindeyiz. Yargı kararlarında tavzih talebinin reddi veya kabulüne yönelik Yargıtay kararına karşı Hukuk Genel Kuruluna başvuru yapılamayacağı kabul edilmektedir[144]. Fakat Yargı-

140 Yargıtay 3. HD, E. 2025/4319, K. 2025/4550, T. 06.10.2025, <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 15 Aralık 2025.

141 Garibli (n 22) 42.

142 Tutumlu (n 26) 234.

143 Tutumlu (n 26) 234.

144 Tolga Akkaya, 'Medeni Usûl Hukukunda Hükmün (Nihai Kararların) Tamamlanması' (2021) 25(1) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 19, 37; Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 27.11.2013 T. 2013/11459 E. 2013/30996 K., Yargıtay 15. Hukuk Dairesi 30.05.2016 T. 2016/2799 E. 2016/3084 K.;YHGK 25.06.2008 T. 2008/11-448 E. 2008/454 K. sayılı kararında *"...Yargıtay kararları hakkında da tavzih yoluna başvurulabilir. Tavzih kararı ile hükmün değiştirildiğini iddia eden temyiz yoluna başvurabilirse de Yargıtay Dairesinin kendi kararlarının tavzihi ile ilgili verdiği kararlara karşı Hukuk Genel Kurulu'na temyiz yoluna başvurulamaz. (YHGK. nun 15.3.1969 gün ve 1969/2-466 E.178 K.sayılı ilamı)Tavzih yoluna başvurabilmek için hükmün kesinleşmesini beklemeye gerek yoktur. Kesinleşmemiş olan kararlar hakkında da hükmün icrasına (yerine getirilmesine) kadar tavzih istenebilir. Fakat tavzih talebinde bulunulmakla temyiz süresi durmaz. İlamın icraya konmasından sonra da ilam tamamen icra edilinceye kadar hükmün tavzihinin istenilmesi mümkündür. İcra Müdürünün hükmü yorumlamak (tavzih etmek) yetkisi yoktur. Hüküm ancak onu vermiş olan mahkemece tavzih edilir.*

Hâkim tavzih yolu ile hükümde unutmuş olduğu talepler hakkında karar verip bunu hükmüne ekleyemez. Bunun gibi hüküm verirken unutmuş olduğu vekalet ücreti veya faiz hakkında tavzih yolu ile bir karar verip bunu hükmüne dahil edemez. Aynı şekilde kısa kararla gerekçeli karar arasındaki çelişki de tavzih yolu ile giderilemez. Bütün bu anlatımlardan çıkan netice tavzih yolu ile kesinleşmiş olan hüküm sınırlandırılamaz, genişletilemez ve değiştirilemez. (Prof. Dr. Baki Kuru Hukuk Muhakemeleri Usulü, Altıncı Baskı 2001 cilt 5, sayfa 5270 vd.)

Öte yandan Yargıtay'ın istikrar kazanmış görüşüne göre maddi hata kazanılmış hak oluşturmaz.

Açıklanan kuralların ışığında somut olaya bakıldığında; mahkemece verilen hükümde davacının davasının reddine karar verilmiştir. Bunun doğal sonucu olarak davalı lehine avukatlık ücretine hükmedilmesi gerekir. Davanın reddedilmesine rağmen davacı lehine vekalet ücreti verilmesi usulen mümkün değildir. Yine vekalet ücretinin hükmedildiği hüküm fıkrasının 5. bendinde ile temsil ettirdiğinden> ibaresi ile başlanmıştır. Bu cümlenin gelişinden davalı lehine vekalet ücretine hükmedilmesi gerekir. Buna karşılık mahkemece sehven bu cümlenin devamında <... avukatlık ücretinin davalıdan tahsili ile davacıya verilmesine>, denilmiş ve bu suretle birbiri ile çelişkili bir hüküm fıkrası oluşturulmuştur. Çelişki hem hüküm fıkrasının 1.bendinde davanın reddine karar verilmesi, hem de 5. bendinde denilmesine rağmen yazılması gerekirken yazılması suretiyle oluşturulmuştur.

*Mahkemece bu yanlışlık davalı vekilinin tavzih talebi ile fark edilmiş, tavzih usulü uygulanarak sehven oluşturulan bu maddi hata düzeltilmiştir. Dolayısı ile mahkeme bu tavzih kararı ile hükmü değiştirmemiş olup, tarafların sıfatında meydana gelen çelişki düzeltilerek hükmün doğru şekilde yorumlanıp icra edilmesi sağlanmıştır."*Şeklinde karar vermiştir. Yargıtay HGK, 25.06.2008 T. 2008/11-448 E. 2008/454 K. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 15 Aralık 2025.

tay'ın tavzihe yönelik kararına karşı YHGK'ye başvuru yapılamayacağı yönündeki kabulün kıyasen tashihe uygulanmasının mümkün olamayacağı kanaatindeyiz. Zira tavzih taraflarca talep edilebilirken, maddi hatanın düzeltilmesi mahkemelerce re'sen de dikkate alınabilmektedir. Açıkça ortada olan; hâkimin herhangi bir değer yargısına gerek olmayan, diğer taraf aleyhine de bir sonuç doğurmayan maddi hataların kararda kalmaya devam etmesi, yargının saygınlığına ve hukuki güvenliğine de zarar verir niteliktedir. Bu sebeple kanun koyucu hâkimlere de kanundaki sınırlar çerçevesinde re'sen düzeltme yetkisi vermiştir. Ayrıca Yargıtay maddi hatanın düzeltilmesine önem vermekte, bu konuyu usûli kazanılmış hakkın istisnaları arasında kabul etmektedir[145]. Nitekim talep edilebilme süresi konusunda da bir kısıtlamaya gidilmemiş her zaman talep edilebileceği kabul edilmiştir.

Tashih talebi ile mahkemeye yapılan başvuru kanun yolu sürelerini durdurmaz[146]. Bu sebeple kararın düzeltme kapsamı dışındaki kısmına itiraz etmek isteyen tarafın süresinde kanun yoluna başvuru yapması gerekir. Aksi halde hüküm kesinleşir[147].

2. Milli Hakem Kararlarına Karşı Kanun Yolu

MTK kapsamında olmayıp HMK kapsamında kalan hakem kararlarına karşı sadece tahkim yeri bölge adliye mahkemesinde iptal davası açılabilmektedir (HMK m.439/1)[148]. Bölge adliye mahkemesi aksine karar vermedikçe açılan

---

145 Yargıtay HGK 08.05.2019 T. 2017/1249 E. 2019/530 K. "*O nedenledir ki; Yargıtay, bugüne değin maddi hatanın belirlendiği durumlarda soruna müdahale etmiş; baştan yapılmış açık maddi yanlışlığın düzeltilmesini kabul etmiştir. HGK'nın 13.03.2013 tarihli ve 2013/5-10 E., 2013/548 K., 13.04.2011 tarihli ve 2011/9-72 E., 2011/99 K., 13.04.2011 tarihli ve 2011/9-101 E., 2011/128 K., 19.06.2015 tarihli ve 2013/21-2361 E., 2015/1728 K., 23.10.2002 tarihli ve 2002/10-895 E., 2002/838 K., 02.07.2003 tarihli ve 2003/21-425 E., 2003/441 K., 29.11.1995 tarihli ve 1995/19-819 E., 1995/1028 K., 24.05.1995 tarihli ve 1995/9-348 E., 1995/556 K., 14.03.1986 tarihli ve 1984/2-714 E., 1986/246 K. ve 15.10.1986 tarihli ve 1986/6-491 E., 1986/876 K. ile 10.06.1983 tarihli ve 1981/10-323 E., 1983/652 K. sayılı kararlarında da maddi hataya dayalı onama ve bozma kararlarının karşı taraf lehine sonuç doğurmayacağı benimsenmiştir. Bu husus 30.11.1988 tarihli ve 1988/2-776 E., 1988/985 K. sayılı kararında "...Yargıtay bozma ilâmına uyulmakla meydana gelen usulî kazanılmış hak kuralı usul hukukunun ana esaslarından olmakla ve Yargıtayca titizlikle gözetilmekle birlikte bu kuralın açık bir maddi hata hâlinde dahi katı bir biçimde uygulanması bazı Yargıtay kararlarında adalet duygusuyla, maddi olgularla bağdaşmaz bulunmuş ve dolayısıyla giderek uygulamada uyulan bozma kararının her türlü hukuki değerlendirme veya delil takdiri dışında maddi bir hataya dayanması hâlinde usulî kazanılmış hak kuralının hukuki sonuç doğurmayacağı esası benimsenmiştir...*"şeklinde ifadesini bulmuştur. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 15 Aralık 2025.

146 Görgün, Börü ve Kodakoğlu (n 16) 673; Rümeysa Günyaktı Kahye, 'Medeni Usul Hukukunda Maddi Hataların Düzeltilmesi (HMK m. 183)' (Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi 2022) 100.

147 Görgün, Börü ve Kodakoğlu (n 16) 673.

148 Akıncı (n 32) 450; Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası (n 1) 876; Can ve Öztürk (n 121) 229.

iptal davasını dosya üzerinden inceleyerek karara bağlayacaktır (HMK m.439/5). İptal davasının açılması hakem kararının icrasını durdurmaz (HMK m.439/4). Mahkemenin iptal davası hakkındaki kararına karşı temyiz yoluna başvuru yapılabilmektedir (HMK m.439/6). Temyiz incelemesi iptal sebepleri ile sınırlı olup öncelikli ve ivedilikle karara bağlanması gereklidir. Temyiz başvurusu kararın icrasını durdurmamaktadır (HMK m.439/6, son cümle). Milli hakem kararlarının tashihi talebinin kabul veya reddi kararına karşı bölge adliye mahkemesinde iptal davası açılabilir. İptal kararına karşı temyiz yoluna başvurulabilir[149].

Hakem kararında değil de açılan iptal davasının nihai kararında maddi hata olması halinde bu durumda hakem yargılamasına ilişkin hükümler değil HMK m.304'ün uygulanacağı kanaatindeyiz. Zira iptal kararının veren merci hakem veya hakem kurulu değil mahkemedir.

3. Milletlerarası Hakem Kararlarına Karşı Kanun Yolu

MTK kapsamındaki hakem kararlarına karşı kanun yolu MTK m.15/A'da düzenlemiştir. Maddede hakem kararlarına karşı sadece iptal davası açılabileceği, iptal davasının MTK m.3 uyarınca yetkili asliye hukuk mahkemesinin bulunduğu yer yönünden yetkili bölge adliye mahkemesinde açılabileceği ve öncelikle ve ivedilikle görüleceği belirtilmiştir (MTK m.15A).

Hakem kararlarına karşı temyiz yoluna başvuru mümkün değildir[150]. Hakem kararının tashihine ilişkin verilen kabul veya ret kararına karşı bölge adliye mahkemesinde iptal davası açılabilecektir. Temyiz ancak iptal davasında verilen karara karşı mümkündür. Zira tashihe ilişkin karar, asıl kararın tabi olduğu kanun yoluna tabi olacaktır[151].

İptal davası sonunda verilen karardaki maddi hataların da düzeltilmesi istenebilecektir. Fakat bu MTK'de değil HMK m.304 kapsamında değerlendirilmelidir.

149 Akıncı (n 32) 453.

150 Akıncı (n 32) 454.

151 Yargıtay 2. Hukuk Dairesi 17.03.2022 T. 2022/725 E. 2022/2571 Karar sayılı kararında *"Somut olayda, ilk derece mahkemesince asıl karar 04.07.2013 tarihinde verilmiştir. İlk derece mahkemesinin asıl kararının karar tarihinin temyize tabi kararlardan olması, tashih kararı gibi ek kararların tabi olacağı kanun yolunun, yukarıda değinilen yasal düzenlemeler gereği asıl kararın tabi olacağı kanun yolu olması nedeniyle, ek kararın kanun yolu denetimi \"temyiz \" olup, incelemenin temyiz mahkemesi olan Yargıtay tarafından yapılması gerekmektedir. Bu itibarla tashih talebinin reddine dair ek karara yönelik istinaf incelemesi sonucunda verilen bölge adliye mahkemesinin 17.11.2021 tarih, 2021/1680 esas ve 2021/1679 karar sayılı esastan red kararının kaldırılmasına karar vermek gerekmiştir..."* şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 17 Aralık 2025.

Zira MTK'de iptal kararının tashihine ilişkin bir düzenleme yoktur. İptal davasının açılması, kendiliğinden hakem kararının icrasını durdurur (15/A, 2). Bu sebep iptal davası sonuçlanıncaya kadar hakem kararının icrası mümkün değildir[152].

4. Hakem Kararlarına Karşı Kanun Yolu ve Başvuru Sürelerine Etkisi

HMK m.439 ve MTK m.15/A'da hakem kararlarına karşı iptal davası açılabileceği kabul edilmiştir. Her iki kanunda da düzenlenen iptal davası bir kanun yolu değildir[153]. Kanun yolu, yargılamanın üst derece mahkemesine taşınmasını ve bu sayede kararın doğruluğunun maddi bakımdan kontrolünü sağlar[154]. Buna karşın iptal davasında hakem kararlarının doğruluğu denetlenmez[155]. Bu sebeple iptal davasını usûli inşai bir dava[156] olarak ifade edenler olduğu gibi hukuki çare[157] olarak ifade edenler de vardır. Biz de hakem kararlarının sadece kanunda belirlenen sınırlar çerçevesinde incelenebilmesi, kararın doğruluğunun denetlenip yeni bir karar verilme imkânının olmaması sebebiyle iptal davasının bir kanun yolu olmadığını fakat bir başvuru olması sebebiyle hukuki çare olduğunu düşünmekteyiz.

Milli hakem kararları yönünden iptal davası, kararın taraflara bildiriminden itibaren 1 ay içinde açılabilecektir (HMK m.439/4)[158]. Taraflarca hakem kararına karşı tashih başvurusunda bulunulmuş veya hakem tarafından re'sen tashih kararı verilmişse, iptal davası açma süresi bu kararın bildiriminden itibaren başlayacaktır. Zira tashih kararı hakem kararından bağımsız bir karar olmayıp hakem kararının ekidir[159]. Milli hakem kararlarına karşı iptal davası açılması kararın icrasını durdurmaz (HMK m.439/4). Buna karşı milletlerarası hakem kararlarına karşı iptal davası açılması ile kararın icrası kendiliğinden durur (MTK m.15/A, 2).

---

152 Akıncı (n 32) 453.

153 Eroğlu, (n 13) 438.

154 Akıncı (n 32) 450; Eroğlu (n 13) 438.

155 Atalı, Ermenek ve Erdoğan, (n 59) 804.

156 Tanrıver, Cilt II (n 17) 495.

157 Okumuş (n 20) 53; Atalı, Ermenek ve Erdoğan, (n 59) 803.

158 Yargıtay 6. Hukuk Dairesi 15.01.2026 T. 2025/4162 E. 2026/198 K. sayılı kararında "*İlk Derece Mahkemesi sıfatıyla Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile iptal davasının, HMK'nın 439/4 hükmü uyarınca hakem kararının veya tavzih, düzeltme ya da tamamlama kararının taraflara bildirildiği tarihten itibaren bir ay içinde açılabileceği, esasen madde metninde geçen bir aylık sürenin hukuki niteliğinin hak düşürücü süre olduğu, HMK'nın m.103 f.1/g'de açıkça belirtildiği üzere, bu bir aylık sürenin adli tatilde de işleyeceği, somut olayda hakem kararının davacıya 04.07.2025 tarihinde tebliğ edildiği, davanın ise bir aylık süreden sonra 15.08.2025 tarihinde açıldığı gerekçesi ile HMK'nın 439/4 hükmü uyarınca süresinde olmayan davanın reddine karar verilmiştir.*" şeklindeki kararı onamıştır. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 16 Ağustos 2026.

159 Eroğlu (n 13) 421.

Milletlerarası hakem kararlarına karşı iptal davası 30 gün içinde açılmalıdır. Bu süre, hakem kararının veya düzeltme, yorum ya da tamamlama kararının taraflara bildirildiği tarihten itibaren işlemeye başlar[160]. Hakem kararının taraflara bildirimi ile hem 30 günlük iptal davası açma hem de 30 günlük tashih talep etme süresi birlikte başlar[161]. Mahkeme hükmüne karşı tashih talep edilmesinin sürelere bir etkisi yoktur. Yani mahkeme kararına karşı tashih talep edilmesi halinde sürenin tashih kararı ile birlikte yeniden başlaması söz konusu değildir.

İptal davasının asıl kararın tebliğinden önce açılması ve tebliğden sonra tashih başvurusu yapılması halinde farklı ihtimaller doğabilecektir. Tashih kararına karşı iptal davası açılmaması halinde önceki iptal davası üzerinden dosya devam edecektir. Taraflardan birinin tashih kararına karşı iptal davası açması halinde aynı hüküm yönünden iki farklı iptal davası söz konusu olacaktır. Bu durumda *Eroğlu*[162] davaların birleştirilmesi gerektiği görüşündedir.

Kararın taraflara bildiriminden sonra taraflardan birinin tashih başvurusu yapması diğerinin ise karara karşı kanunda sayılan iptal sebeplerine dayanarak iptal davası açması halinde durumun ne olacağına bakmak gerekir. İptal davası açıldıktan sonra diğer tarafça tashih başvurusu yapılması halinde artık tashih kararından önce açılmış bir iptal davası söz konusudur. Tashih kararına karşı da taraflardan birinin iptal davası açması halinde yine aynı hüküm hakkında iki farklı iptal davası söz konusu olacaktır. *Kalafatoğlu*[163] bu durumda ilk açılan davanın tashih kararı sonrasında iptal davası açılma ihtimaline karşı bekletici mesele yapılması gerektiği görüşündedir[164]. Bu durumda ikinci bir iptal davası açılması halinde birleştirme kararı verilebilecektir. Yargıtayın bu gibi durumlarda uygulaması ilk açılan davanın reddi yönündedir[165]. Yargıtayın bu yöndeki görüşünün usul ekonomisi açısından doğru olmadığı kanaatindeyiz.

---

160 Akıncı (n 32) 453; Esen (n 12) 250-251.

161 Esen (n 12) 521.

162 Eroğlu (n 13) 421.

163 Kalafatoğlu (n 100) 45.

164 Aynı yönde görüş için bknz. Esen (n 12) 251.

165 Esen (n 12) 251;Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 18.10.2016 T. 2016/11166 E. 2016/8221 K. sayılı kararında *"... bu nedenle öncelikle davacının tavzih talebinin hakem heyetince usulüne uygun olarak değerlendirilip, karara bağlandıktan sonra kararın davacıya tebliğ edilmesi, tebliğden itibaren de 1 aylık hak düşürücü süre içerisinde dava yoluna gidilmesi gerektiği halde davacının tavzih talebinin hakem heyetince usulüne uygun olarak karara bağlanıp, kararın tebliği yapılmadan aynı konuda iptal davası açıldığı, bu aşamada iptal davasının görülmesinin söz konusu olamayacağı gerekçesiyle, erken açılan davanın reddine karar verilmiştir.*" https://mevzuat.sinerjias.com.tr Erişim Tarihi 16 Ağustos 2026.

MTK m. 10/B ile HMK m.427/1'de tahkim süresi bir yıl olarak kabul edilmiştir. Kararın tahkim süresi içinde verilmemesi iptal sebebi sayılmıştır[166]. Tashih kararları hakem kararları için öngörülen nihai sürenin içinde değerlendirilmemektedir[167]. Bu sayede basit hataların düzeltilmesinin hakem yargılamasında taraflar aleyhine bir netice doğurması önlenmiş olmaktadır. Hakem veya hakem heyetince kısmı karar verilmesi ve kararın taraflara bildirilmesi halinde bildirilen kısım için iptal süresi bildirimden itibaren başlamış olacaktır[168].

III. MAHKEME KARARLARI YÖNÜNDEN HÜKMÜN TASHİHİNİN BENZER MÜESSESELERDEN FARKI

A. Hükmün Tashihi ve Hükmün Tavzihi

Hükmün tavzihi HMK m.305'te düzenlemiştir. Maddede hükmün yeterince açık olmaması, icrasında tereddüt uyandırması veya birbirine aykırı fıkralar taşıması gibi durumlarda taraflarca hükmün açıklanmasının veya tereddüttün giderilmesinin istenebileceği kabul edilmiştir (HMK m.305/1). Tavzihe yönelik istemin hükmün icrası tamamlanıncaya kadar istenebileceği de maddede belirtilmiştir. Buna karşın Yargıtay, hükmün tashihinin her zaman istenebileceği görüşündedir[169]. Tavzihte, yeterince açık olmayan hükmün açıklanması talep

166 Okumuş (n 20) 164.

167 Esen (12) 251.

168 Namlı (n 16) 151.

169 Yargıtay 8. Hukuk Dairesi 16.05.2024 T. 2022/4083 E. 2024/3442 K. sayılı kararında "*Bu açıklamalar ışığında, ilk derece mahkemesinin 03.06.2021 tarihli tavzih kararı incelendiğinde; öncelikle, hükümdeki soyadı hatasının 6100 sayılı Kanun'un 304'üncü maddesi kapsamında mahallinde her zaman düzeltilmesinin mümkün olduğu, bu hatanın aynı Kanun'un 305 inci madde kapsamında düzeltilmesinin mümkün olmadığı açıktır.*" şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 15 Aralık 2025; Garibli (n 22) 40.

Yargıtay 3. Hukuk Dairesi 06.10.2025 T. 2025/3897 E. 2025/4572 K. Sayılı kararında "*...6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 304/1 maddesine göre; "Hükümdeki yazı ve hesap hataları ile diğer benzeri açık hatalar, Mahkemece re'sen veya taraflardan birinin talebi üzerine düzeltilebilir.*

Anılan maddede belirtilen hata kavramından amaç; hukuksal değerlendirme ve denetim dışında, tamamen maddi olgulara yönelik, ilk bakışta hata olduğu açık ve belirgin olup, her nasılsa inceleme sırasında gözden kaçmış ve bu tür bir yanlışlığın sürdürülmesinin kamu düzeni ve vicdanı yönünden savunulmasının mümkün bulunmadığı, yargılamanın sonucunu büyük ölçüde etkileyen ve çoğu kez tersine çeviren ve düzeltilmesinin zorunlu olduğu açık hatalardır (Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin 14.06.2023 tarihli ve 2023/3473 E., 2021/1915 K. sayılı ilamı).Yapılan bu açıklamalar ışığında, maddi hatanın düzeltilmesi talebine ilişkin yapılan inceleme sonucunda; ...Bu durumda davalı ... aleyhine bakiye karar ilam harcına hükmedilmesi maddi hataya dayalıdır. Maddi hata her zaman düzeltilebileceğinden Daire ilamında yazılı \"5.020,10 TL Harç ve 1.255,10 TL P.H.İ olmak üzere 3.765,00 TL Bakiye\" cümlesinin hükümden çıkartılmasına, yerine \"1.225,10 P.H.İ.\" cümlesinin yazılmasına, maddi hatanın bu şekilde düzeltilmesine karar verilmesi gerekmiştir." şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 15 Aralık 2025.

edilmektedir (HMK m.305, I)[170]. Buradaki amaç hükmün icrasında sorun yaşanmamasıdır. Hüküm icra edilmiş ise o vakit muğlâk ve belirsiz olan bir durumun da olmadığı anlaşılmaktadır. Varsa da hükmün icrasına engel olmadığı için bundan sonra açıklanmasında hukuki yarar kalmamıştır.

Tashih taraflarca talep edilebilir. Hâkim tarafından da hatanın fark edilmesi halinde hükmün tashihi mümkündür. Buna karşın tavzihte hâkime re'sen hüküm maddesi ile ilgili açıklama yapma yetkisi verilmemiştir. Bu konuda sadece taraflar talepte bulunabilir. Üçüncü kişilerin de tavzih talebinde bulunması mümkün değildir[171].

Her iki müessesede de talep hükmü veren mahkemeye yapılır, yapılan başvuru bir kanun yolu niteliğinde değildir[172]. Bu sebeple erteleyici ve engelleyici etkiye sahip değildir[173]. Her iki müessesenin de hukuksal çare olduğu kabul edilmektedir[174]. Gerek tashihte gerekse tavzihte verilen ek karar asıl kararın tabi olduğu kanun yoluna tabidir. Çünkü bu karar bağımsız bir karar olmayıp asıl kararın bütünü olarak değer ifade eder[175].

Gerek tashih gerekse de tavzihte kararın kesinleşip kesinleşmemesi önemli değildir[176]. Her iki durumda tashih veya tavzih mümkündür. Sadece hükmün icrasından sonra artık hukuki yarar kalmadığından tavzih talebinde bulunulamayacaktır. Her ikisinde de nihai karara karşı başvuru mümkündür. Ara kararların tashih veya tavzihi mümkün değildir.

Yerel mahkeme, istinaf ve temyiz kararlarına karşı tashih veya tavzih talebinde bulunulması mümkündür. Fakat Yargıtay'ın tavzih talebinin reddi veya kabulüne yönelik kararına karşı YHGK'ye başvuru yapılamamaktadır[177]. Buna karşın tashih talebinin reddine veya kabulüne ilişkin karara karşı YHGK'ye başvuru yapılabilmesi gerektiği kanaatindeyiz[178]. Çünkü Yargıtay ilamındaki maddi hataların düzeltilmesi diğer taraf yönünden bir hak kaybına yol açma-

170 Akkaya, Hükmün Tamamlanması (n 144) 30.

171 Görgün, Börü ve Kodakoğlu (n 16) 673.

172 Pekcanıtez, Atalay ve Özekes (n 17) 282.

173 Alangoya, Yıldırım ve Deren-Yıldırım (n 8) 640.

174 Arslan, Yargılamanın Yenilenmesi (n 22) 39; Tanrıver, Cilt II (n 17) 41; Akkaya, Hükmün Tashihi (n 11) 100; Özbay ve Erdem (n 22) 49; Garibli (n 22) 34; Yanık (n 113) 11; Erdem (n 23) 6-7.

175 Garibli (n 22) 41.

176 Alangoya, Yıldırım ve Deren-Yıldırım (n 8) 640; Kuru ve Aydın (n 1) 591; Tutumlu (n 26) 37.

177 Yargıtay 15. Hukuk Dairesi 30.05.2016 T. 2016/2799 E. 2016/3084 K.,YHGK 25.06.2008 T. 2008/11-448 E. 2008/454 K. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 15 Aralık 2025.

178 Garibli (n 22) 42.

maktadır. Bu sebeple kararın o haliyle onanmasının doğuracağı mağduriyetler de düşünüldüğünde, tashihin kabulüne veya reddine yönelik karara karşı YHGK'ye temyiz başvurusunda bulunulabilmelidir[179].

492 sayılı Harçlar Kanun'unda harca tabi kalemler sayılmıştır. Bu kalemler arasında tavzih veya tashih başvurusu sayılmamıştır[180]. Ayrıca başvuru zaten kararı veren mahkemeye yapılmaktadır. Mahkemece verilen tashih kararına karşı üst derece mahkemesine başvuru yapılması halinde o zaman harç ödenecektir.

Tashih veya tavzih ile hâkim tarafından taraflara tanınan haklar ve yüklenen borçlar sınırlandırılamaz, genişletilemez ve değiştirilemez (HMK m.305/2)[181]. Hâkim tavzih ve tashihe dayanarak hükmü değiştiremez, yeni bir hüküm veremez[182]. Her iki müessesede de talebin yerinde görülmesi halinde HMK m.304/2 uyarınca işlem yapılır.

Tashihte, ilk görüşte anlaşılan yazım, hesap ve benzer hataların düzeltilmesi talep edilir (HMK m.304/1). Hata karar metninde net bir şekilde görülmektedir. Tavzihte ise net bir şekilde görülen bir durum söz konusu değildir. Aksine kararda yer alan muğlâk, belirsiz bir konunun yorumlanması, açıklığa kavuşturulması söz konusudur[183].

Tashih edilmesi gereken bir hataya yönelik talep tashih değil, tavzih veya tamamlama talepli yapılsa dahi mahkeme talebi re'sen tashih olarak dikkate alıp maddi hatayı düzeltmelidir[184]. Yine nihai karara karşı hükmün tavzihi veya tamamlanması talep edilmesi gerekirken tashih talep edilmişse mahkemenin bunu re'sen dikkate alıp tavzih veya tamamlama olarak karar vermesi gereklidir.

B. Hükmün Tashihi ve Tamamlanması

Hükmün tamamlanması 7251sayılı Kanunun[185] 27. maddesi ile HMK'ye eklenmiştir. Maddenin ne zaman yürürlüğe gireceğine ilişkin bir tarih belirtilme-

179 Garibli (n 22) 42.

180 Garibli (n 22) 29.

181 Alangoya, Yıldırım ve Deren-Yıldırım (n 8) 638; Budak ve Karaaslan (n 15) 337.

182 Alangoya, Yıldırım ve Deren-Yıldırım (n 8) 644; Akkaya, Hükmün Tashihi (n 11) 87.

183 Eroğlu (n 13) 413.

184 Yargıtay 10. HD, E. 2024/16129, K. 2025/8183, T. 14.05.2025, https://mevzuat.sinerjias.com.tr Erişim Tarihi 13 Aralık 2025.

185 Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, RG, T. 28.07.2020, S. 31199.

diği için kanunun yürürlük tarihi olan 28 Temmuz 2020 tarihinde yürürlüğe girmiştir[186].

HMK m.305/A'da "*Taraflardan her biri, nihaî kararın tebliğinden itibaren bir ay içinde, yargılamada ileri sürülmesine veya kendiliğinden hükme geçirilmesi gerekli olmasına rağmen hakkında tamamen veya kısmen karar verilmeyen hususlarda, ek karar verilmesini isteyebilir. Bu karara karşı kanun yoluna başvurulabilir.*" şeklinde düzenlenmiştir. Madde metnine bakıldığında hükmün tamamlanmasının tashihten farklı bir düzenleme olduğu net bir şekilde görülmektedir. Hükmün tashihinde hâkim tarafından hakkında karar verilmeyen bir konuda yeniden karar verilmesi mümkün değildir. Tashihte sadece hükümdeki basit maddi hatalara yönelik düzeltme talep edilebilirken, hükmün tamamlanmasında hâkim tarafından hükme geçirilmesi gerekirken kısmen veya tamamen hükümde yer verilmeyen, unutulan hususlarda ek karar verilmektedir[187]. Tashihte hükümde herkes tarafından görülen bir hata söz konusudur. Hükmün tamamlanmasında ise talep edilmiş veya mahkemece hükme geçirilmesi gereken bir konunun hiç hükme geçmemesi söz konusudur.

Tashihe başvuru için herhangi bir süre öngörülmemiştir[188]. Buna karşın hükmün tamamlanmasının hükmün tebliğinden itibaren bir aylık sürede talep edilmesi gereklidir[189]. Tashih taraflarca talep edilebileceği gibi hâkimin de hatayı fark edip re'sen düzeltmesi mümkündür. Buna karşın hükmün tamamlanması sadece taraflarca talep edilebilmektedir[190].

İlk derece, bölge adliye ve Yargıtay mahkemelerinin kararlarına karşı tashih yoluna başvuru yapılabilmektedir[191]. Buna karşın sadece ilk derece mahkemesi ve bölge adliye mahkemesi kararlarına karşı hükmün tamamlanması talep

186 Akkaya, Hükmün Tamamlanması (n 144) 22.

187 Karaaslan ve Karaaslan (n 30) 564; Akkaya, Hükmün Tamamlanması (n 144) 29; Garibli (n 22) 46; Gözütok (n 30) 68; Belgin Güneş, (n 21) 313-315.

188 Yargıtay 8. Hukuk Dairesi 16.05.2024 T. 2022/4083 E. 2024/3442 K. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 15 Aralık 2025; Garibli (n 22) 40.

189 Kuru ve Aydın (n 1) 593; Pekcanıtez, Atalay ve Özekes (n 17) 282.

190 Karaaslan ve Karaaslan (n 30) 571; Akkaya, Hükmün Tamamlanması (n 144) 29; Işık, Hükmün Tamamlanmasına Müracaat (n 22) 218.

191 Yargıtay 10. Hukuk Dairesi 15.01.2018 T. 2017/6373 E. 2018/64 K. sayılı kararında "*İş Mahkemeleri Kanun'unun 8/3'üncü madde hükmü uyarınca İş Mahkemelerince verilen kararlara ve buna bağlı Yargıtay ilamına karşı karar düzeltme yolu kapalıdır. Ne var ki, Yargıtay onama ve bozma kararlarında açıkça maddi hatanın bulunması hallerinde dosyanın yeniden incelenmesi mümkündür. Zira maddi yanılgıya dayanılarak verilmiş olan onama ve bozma kararları ile hatalı biçimde hak sahibi olmak evrensel hukukun temel ilkelerine ters düştüğünden karşı taraf yararına sonuç doğurmamalıdır.*" şeklinde karar vermiş ve Yargıtay kararlarına karşı da tashih talep edilebileceğini belirtmiştir. Yargıtay 10. HD, E. 2017/6373, K. 2018/64, T. 15.01.2018, <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 17 Aralık 2025.

edilebileceği kabul edilmektedir. Yargıtay kararlarına karşı ilamın tamamlanmasının talep edilip edilemeyeceği konusunda farklı görüşler vardır.

Akkaya[192] Yargıtay'ın hem ilk derece mahkemesi sıfatıyla hem de temyiz mahkemesi sıfatıyla verdiği kararlarda unutulan hususlara ilişkin olarak hükmün tamamlanmasının istenilebilmesinin usul ekonomisine uygun olacağı görüşündedir[193]. Biz Yargıtay'ın temyiz mahkemesi sıfatıyla verdiği kararlarda bu görüşe katılmamaktayız. Fakat Yargıtay'ın ilk derece mahkemesi sıfatıyla verdiği kararlarda hükmün tamamlanmasının istenebileceği görüşündeyiz. Zira Yargıtay ilk derece mahkemesi sıfatla baktığı davada yargılama yapar, delil toplar ve esasa ilişkin bir hüküm verir. Burada karar bir onama, bozma veya düzelterek onama kararı değildir. Esasa ilişkin bir karardır.

Karaaslan/ Karaaslan[194] bir derece mahkemesi olmayan Yargıtay'ın verdiği kararlara karşı harç ve yargılama giderlerine ilişkin istisnai haller dışında hükmün tamamlanması yoluna gidilemeyeceği görüşündedir. Biz de bu konuda Yargıtay'ın temyiz mahkemesi sıfatıyla verdiği karara karşı istisnai haller (vekâlet ücreti, harç gideri) dışında ilamın tamamlanmasının istenemeyeceği kanaatindeyiz. Yargıtay temyiz mahkemesi sıfatıyla baktığı dosyalarda sadece hukuka uygunluk denetimi yapar. Hukuka uygunluk denetimi ile birlikte vakıalara uygunluk denetimi yapmaz[195]. Bu sebeple kararlar bozma, onama veya düzelterek onama şeklinde olmakta, ilamda harç ve yargılama giderlerine ilişkin de karar verilmektedir. Temyiz incelemesi duruşmalı yapılmışsa vekâlet ücreti konusunda da karar verilmesi gerekecektir. Yargıtay'ın vekâlet ücretine ilişkin bir karar vermesi gerekirken ilamda buna yer verilmemesi halinde bu yönde tamamlayıcı ek karar talep edilebileceği kanaatindeyiz.

Belirtilen farklılıklara karşın her iki düzenleme yönünden benzer yönler de vardır. Hükmün tamamlanması da tashih gibi hükme karşı talep edilebilmektedir. Yine her iki başvuruda hükmü veren mahkemeye yapılmaktadır. Bu sebeple başvuru kanun yolu niteliğinde değildir[196]. Tashih veya hükmün tamamlanmasına başvurunun erteleyici ve engelleyici etkisi yoktur[197]. Her ikisinin de hukuksal

192 Akkaya, Hükmün Tamamlanması (n 144) 37-38.

193 Aynı yönde görüş için bknz., Belgin Güneş (n 21) 318.

194 Karaaslan ve Karaaslan (n 30) 561.

195 Görgün, Börü ve Kodakoğlu (n 16) 713.

196 Pekcanıtez, Atalay ve Özekes (n 17) 282; Akkaya, Hükmün Tamamlanması (n 144) 26; Işık, Hükmün Tamamlanmasına Müracaat (n 22) 216.

197 Belgin Güneş (n 21) 315; Işık, Hükmün Tamamlanmasına Müracaat (n 22) 216.

çare olduğu kabul edilmektedir[198]. Her ikisinde de (tavzihte de) talebin yerinde görülmesi halinde HMK m.304/2 uyarınca işlem yapılacağı kabul edilmiştir (HMK m.306/3)[199].

C. Hükmün Tashihi ve HMK m.183 Kapsamında Maddi Hatanın Düzeltilmesi

Kanunda hükmün tashihi ile maddi hatanın düzeltilmesi kavramları farklı anlamlarda kullanılmışsa da gerek Yargıtay[200] kararlarında gerekse de bazı kaynaklarda hükmün tashihi için de *"maddi hatanın düzeltmesi*"[201], "*düzeltme*" gibi ifadeler kullanıldığı görülmektedir.

Hükümden önce fakat layihalar safhasından sonra taraflar dilekçelerindeki iddia ve savunmalarını genişletip, değiştiremezler (HMK m.141/1). Bu konunun istisnası ise karşı tarafın açık onayı veya ıslahtır[202]. Fakat HMK m.183'te düzenlenen "*maddi hatanın düzeltilmesi*" müessesesi ile taraflar ıslah yoluna başvuru yapmadan dilekçelerindeki açık yazı ve hesap hatalarını düzeltebilirler (HMK m.183/1). Bu sayede tarafların ıslah haklarını bu gibi basit hatalar için kullanmalarına gerek kalmamıştır[203].Bu düzenleme ile sadece tarafların dilekçelerindeki yazı ve hesap hatalarının düzeltilmesi değil mahkemenin de dava dosyasındaki belgelerde yaptığı yazı veya hesap hatalarının düzeltilmesi mümkündür[204]. Örneğin, ara kararda tedbir talebinin kabulü ile 25 ada, 45 paftada kayıtlı taşınmaza tedbir konulacağına yanlışlıkla 54 paftada kayıtlı taşınmaza tedbir konulmasına karar verilmiş ise hâkimin bunu tarafların talebiyle veya kendisi fark ederek düzeltmesi mümkündür.

198 Belgin Güneş (n 21) 315; Garibli (n 22) 46; Işık, Hükmün Tamamlanmasına Müracaat (n 22) 216.

199 "Mahkeme tavzih veya tamamlama talebini yerinde gördüğü takdirde 304'üncü madde uyarınca işlem yapar."

200 Yargıtay HG. Hukuk Genel Kurulu 08.04.2026 T. 2025/578 E. 2026/237 K.; Yargıtay HG. Hukuk Genel Kurulu 25.09.2024 T. 2024/449 E. 2024/475 K. sayılı kararında "*6100 sayılı Kanun'un 304'üncü maddesinin birinci fıkrası gereğince maddi hata düzeltim yoluyla ancak \"yazı ve hesap hataları ile diğer benzeri açık hatalar\" düzeltilebilir. Maddi hata düzeltim yoluyla ancak mahkeme hükmünde yer alan maddi hatalarla sınırlı bir düzeltme yapılabilir. Burada belirtilen maddi hata kavramından amaç; hukuksal değerlendirme ve denetim dışında, tamamen maddi olgulara yönelik, ilk bakışta yanılgı olduğu açık ve belirgin olup her nasılsa inceleme sırasında gözden kaçmış ve bu tür bir yanlışlığın sürdürülmesinin kamu düzeni ve vicdanı yönünden savunulmasının mümkün bulunmadığı, yargılamanın sonucunu büyük ölçüde etkileyen ve çoğu kez tersine çeviren ve düzeltilmesinin zorunlu olduğu açık yanılgılardır. Dolayısıyla maddi hata yoluyla hükmün ortadan kaldırılması ve uyuşmazlığın esasını tekrar karara bağlayacak şekilde yeniden yargılama yapılması mümkün değildir…*" şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 12 Aralık 2025.

201 Alangoya, Yıldırım ve Deren-Yıldırım (n 8) 641.

202 Görgün, Börü ve Kodakoğlu (n 16) 443.

203 Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası (n 1) 613.

204 Akkaya, Hükmün Tashihi (n 11) 94; Kıyak (n 92) 34.

HMK m.183'te maddi hatanın düzeltilmesinin nihai karar verilinceye kadar mümkün olduğu belirtilmiştir[205]. Bu sebeple "*hüküm*" HMK m.183 kapsamında değildir. Zira hükümdeki maddi hataların düzeltilmesi ancak tashih ile mümkündür (HMK m.304). Buna göre hükümden önceki maddi hataların düzeltilmesi HMK m.183, hükümden sonraki maddi hataların düzeltilmesi ise HMK m.304 kapsamındadır[206]. Her iki müessesede de yazı ve hesap hatalarının düzeltilmesi ile yargılamanın uzamasının önüne geçilmeye çalışılmıştır[207].

HMK m.304'te "*benzeri açık maddi hatalar*" denilmek suretiyle tashihin kapsamı daha geniş tutulmuştur (HMK m.304/1)[208]. Hükmün tashihine başvuru için kanunda herhangi bir süre belirtilmemiştir. Yargıtay hükmün tashihinin her zaman istenebileceğini kabul etmektedir[209]. Buna karşın maddi hatanın düzeltilmesi ancak nihai karar verilinceye kadar mümkündür[210]. Bölge adliye mahkemesi sürecinde de maddi hatanın düzeltilmesi mümkündür[211]. İstinaf yasa yoluna başvuru yapılıp, dosya açıldıktan sonra mahkeme tarafından karar verilinceye kadarki süreçte de dosyada bulunan belgelerdeki maddi hataların düzeltilmesinin istenebileceği kanaatindeyiz[212].

Gerekçeli karar tebliğ edilmişse hâkim tarafları dinlemeden tashih kararı veremeyecektir (HMK m.304). Buna karşın maddi hatanın düzeltilmesi uygulamada dosya üzerinden yapılmaktadır. Fakat hâkim gerek duyarsa tarafları davet de edebilecektir[213].

Farklılara karşın her iki düzenleme yönünden benzerlikler de vardır. Hem hükmün tashihinde hem de maddi hataların düzeltilmesinde de yazı ve hesap hatalarının düzeltilmesi amaçlanmıştır. Her iki düzenlemede de düzeltme taraflarca talep edilebileceği gibi hâkim tarafından re'sen de yapılabilmektedir. Her iki düzenlemede başvuru dosyaya bakan mahkemeye yapılmaktadır. Her iki müessese de usul ekonomisi ve adil yargılanma hakkına hizmet etmektedir.

---

205 Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası (n 1) 613; Görgün, Börü ve Kodakoğlu (n 16) 443; Kıyak (n 92) 34.

206 Garibli (n 22) 42; Günyaktı Kahye n (146) 45.

207 Günyaktı Kahye (n 146) 99-100.

208 Garibli (n 22) 42.

209 Yargıtay 8. Hukuk Dairesi 16.05.2024 T. 2022/4083 E. 2024/3442 K. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 15 Aralık 2025; Garibli (n 22) 40.

210 Günyaktı Kahye (n 146) 99-100.

211 Kıyak (n 92) 38.

212 Kıyak (n 92) 38.

213 Kıyak (n 92) 39.

D. Hükmün Tashihi ve Düzelterek Onama

Yargıtay'ın temyiz incelemesi yaptığı dosyada verdiği kararlar onama, bozma ve düzelterek onama şeklindedir. Yargıtay temyiz olunan kararı usul ve esasa uygun bulursa onar[214]. Onama kısmi onama şeklinde de olabilir[215]. Yargıtay HMK m.371'de sayılan sebeplerin varlığı halinde ise kararı kısmen veya tamamen bozar (HMK m.371). Kararın esasa uygun olması fakat kanunun olaya uygulanmasında hataya düşülmesi halinde kararın Yargıtay tarafından düzelterek onanması da mümkündür (HMK m.370). Ayrıca tarafların kimliklerine ait yanlışlıklarla, yazı, hesap veya diğer açık ifade yanlışlıkları hakkında da bu hükmün uygulanacağı, karar usule ve kanuna uygun olup da gösterilen gerekçe doğru bulunmazsa, gerekçenin değiştirilerek düzeltileceği belirtilmiştir (HMK m. 370/2-4)[216].

Düzelterek onama kararı temyiz başvurusu yani bir kanun yoluna yapılan başvuru sonucu verilen bir karardır. Tashihe başvuru ise hükmü veren mahkemenin kendisine yapılmaktadır bu sebeple yapılan başvuru hukuki çare niteliğindedir.

Düzelterek onama kararına konu derece mahkemesi kararı aslında esas yönünden kanuna uygundur. Kanunun olaya uygulanmasında hata vardır. Bu hatanın düzeltilmesi yeniden yargılama yapmayı gerektirmediğinden Yargıtay dosyayı kendisi düzelterek onama kararı vermektedir[217]. Derece mahkemesinin yazı ve hesap hataları, kanunun yanlış uygulamasından kaynaklı hatalar, yargılama gideri ve harç hesaplanmasındaki hatalar, vekâlet ücretinin takdirindeki hatalar bu kapsamda sayılabilir.

Tashih başvurusu maddi hatayı içeren hükmü veren mahkemeye yapılmaktadır. Tashih ile mahkeme kendi verdiği hükmü düzeltmektedir. Mahkemenin kendi kararındaki hatayı fark edip re'sen düzeltmesi de mümkündür. Düzelterek onamada Yargıtay alt derece mahkemesinden kendisine temyiz üzerine gelen dosyada karar vermektedir. Kendi kararındaki maddi hataların düzeltilmesi ancak tashih ile mümkündür[218].

---

214 Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası (n 1) 709; Görgün, Börü ve Kodakoğlu (n 16) 725.

215 Kuru ve Aydın (n 1) 538-539.

216 Boran Güneysu (30) 341.

217 Budak ve Karaaslan (n 15) 459.

218 Yargıtay 7. Hukuk Dairesi 06.03.2025 T. 2025/578 E. 2025/1306 K. sayılı kararında "*Dairemizin 19.09.2024 tarihli ve 2024/2635 Esas, 2024/3971 Karar sayılı onama ilâmında 62.580,66 TL bakiye onama harcı alınmasına karar verilmesi gerekirken maddi hata sonucu 312.903,36 TL bakiye nispi onama harcının temyiz edenden alınmasına karar verilmiştir. Hâl böyle olunca talep eden davalı vekili-*

Yargıtay'ın düzelterek onama kararı verebileceği sebepler sadece maddi hatalar ile sınırlı değildir. Örneğin, derece mahkemesi tarafından maktu vekâlet ücretine karar verilmesi gerekirken nispi vekâlet ücretine karar verilmesi halinde bu husus temyiz sebebi yapılabilir. Zira bunun tashih ile düzeltilmesi mümkün değildir. Bu durumda Yargıtay derece mahkemesi hükmündeki nispi vekâlet ücretine ilişkin hüküm fıkrasını kaldırarak yerine maktu vekâlet ücretine ilişkin hüküm fıkrasını eklemek suretiyle kararın düzelterek onamasına karar verir[219]. Burada derece mahkemesi davayı kabul edip diğer taraf lehine vekâlet ücreti vermiştir. Karar esas yönden kanuna uygundur. Fakat vekâlet ücreti takdir edilirken kanunun uygulanmasında hataya düşülmüştür. Bu da yeniden yargılamayı gerektirmediğinden usul ekonomisi açısından Yargıtay düzelterek onama kararı vermiştir.

İsim, yazı ve hesap hatası gibi maddi hatalar hem tashih hem de düzelterek onama müessesi kapsamındadır. Yukarıda da belirtildiği gibi tashih başvurusu kararı veren mahkemeye yapılmaktadır. Düzelterek onamada ise Yargıtay derece mahkemesinin kararındaki maddi hataları düzeltmektedir. Bu konu kanun metinlerinde net bir şekilde ifade edilmiştir (HMK m.304, 370/3). Buna karşın temyiz dilekçesine konu yapılmayan derece mahkemesi kararında açıkça görülen maddi hataların da Yargıtay tarafından fark edilmesi veya taraflarca talep edilmesi halinde "*düzelterek onama*" kararı ile düzeltilmesi mümkündür. Örneğin, 02.01.2023 tarihinde açılmış olan bir davada hâkim esas yönden kanuna uygun bir karar vermiştir. Hüküm "*500.000 TL'nin dava tarihi olan 02.01.2024 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine*" şeklindedir. Hüküm fıkrasında dava tarihinin "*02.01.2023*" yerine

nin bakiye onama harcının düzeltilmesine ilişkin isteminin kabulüne, ilâmdaki bakiye onama harcının düzeltilmesine karar verilmiştir... Davalı vekilinin bakiye onama harcının düzeltilmesi isteminin kabulü ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 304. maddesi gereğince Dairemizin 19.09.2024 tarihli ve 2024/2635 Esas, 2024/3971 Karar sayılı onama ilâmının karar kısmındaki \"312.903,36 TL\" ibaresinin ilâmdan çıkarılarak yerine "62.580,66 TL" ibaresinin yazılmak suretiyle bakiye nispi onama harcının tashihine," şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 12 Aralık 2025.

219 Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 01.07.2025 T. 2025/1762 E. 2025/4727 K. sayılı kararında "numaralı bentte açıklanan sebeplerle davalı ... vekilinin karar düzeltme istemli dilekçesinin miktar yönünden reddine; (2) numaralı bentte açıklanan sebeplerle karar düzeltme istenilen Dairemiz ilamının ORTADAN KALDIRILMASINA, davacının karar düzeltme isteminin kabulü ile Mahkeme kararının hüküm fıkrasının (15.) numaralı bendinden \"hesaplanan 93.533,08-TL vekalet ücretinin (davacının vekalet ücretini geçemeyeceği nazara alınarak) davacıdan tahsili ile iş bu davalılar tarafına (davalılardan ... yönünden 5.100,00-TL ile sınırlı olmak üzere) verilmesine\" ibaresinin çıkarılarak yerine \"5.100,00 TL maktu vekalet ücretinin davacıdan tahsili ile iş bu davalılara verilmesine\" ibaresinin yazılması suretiyle DÜZELTİLEREK ONANMASINA, peşin alınan karar düzeltme harcının istek halinde davalı ...'a iadesine,01.07.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi..." şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 16 Ağustos 2026.

"*02.01.2024*" olarak yazılması herkes tarafından fark edilebilecek olan bir maddi hatadır. Yargıtay talep üzerine veya re'sen hüküm fıkrasındaki "02.01.2024" olan kısmın kaldırılmasına ve yerine "02.01.2023" yazılmasına bu sebeple hükmün düzelterek onanmasına karar verebilir. Yargıtay'a göre maddi hatalar yönünden düzelterek onama yetkisi hükmün tashihi müessesesinin somut planda bir uygulanma şeklini oluşturmaktadır[220]. Biz de usul ekonomisi yönünden Yargıtay'ın bu kabulüne katılmaktayız.

SONUÇ

Hükmün tashihi mahkeme kararları yönünden HMK m.304'te, milli hakem kararları yönünden HMK m.437'de, milletlerarası hakem kararları yönünden ise MTK m.14 ve devamında düzenlenmiştir. Düzenlemede hükümdeki yazı, hesap ve benzeri basit maddi hataların düzeltilebileceği kabul edilmiştir. Bu sayede özensizlik ve dikkatsizlik gibi sebeplerle hükümde birtakım hatalar yapılması halinde hükmün özüne zarar verilmeden hataların düzeltilmesi amaçlanmıştır. Basit hesap hataları sebebiyle yargılamanın daha fazla uzaması ve tarafların hak kaybına uğramasının da önüne geçilmeye çalışılmıştır. Mahkeme kararları yönünden tashih müessesi için gerek yargı kararlarında gerekse de doktrinde "*düzeltme*" veya "*maddi hatanın düzeltilmesi*" ifadelerinin de kullanıldığı görülmektedir. Fakat bu ifadelerin kullanılması HMK m.183'te düzenlenen "*maddi hatanın düzeltilmesi*" müessesi ile karışıklıkları yol açmaktadır. Bu sebeple HMK m.304'teki düzenleme yönünden kanundaki ifadenin yani "*hükmün tashihi*" veya "*tashih*" ifadesinin kullanılması uygulamada kolaylık sağlayabilecektir.

Uygulamada çoğu zaman tashih ile hükümdeki hukuki hatalara müdahale edildiği, hükmün değiştirildiği veya unutulan hususların tashih ile hükme eklendiği görülmektedir. Tashihin sınırları ve diğer benzer müesseseler ile arasındaki ayrımın özellikle karar mercileri tarafından net bir şekilde belirlenmesi sonrasında tashih kararı verilmesi gereklidir. Çünkü yargı kararlarında da belirtildiği üzere taraflarca tashih talep edilse bile dilekçede talebin aslında tavzih kapsamında olduğu anlaşılıyorsa mahkemenin bu konuda tavzih kararı vermesi

[220] Yargıtay 20. Hukuk Dairesi 20.12.2019 T. 2019/6122 E. 2019/7611 K. sayılı kararında "Kanun yolu incelemesinde, esas yönünden kanuna uygun görülen hüküm, tarafların kimliklerine ait yanlışlıklarla, yazı, hesap veya diğer açık ifade yanlışlıklarından dolayı bozulamaz; hüküm, bu maddî hatalar düzeltilmek suretiyle onanır (m. HMK 370/3; HUMK m. 438/8). Kural olarak, her mahkemenin kendi kararındaki maddî hataları düzeltmesi gerekir ise de, Yargıtay'ın temyiz incelemesi sonucunda kararda maddî hataları düzelterek onama yetkisi de "hükümlerin tashihi" kurumunun somut planda bir uygulanma şeklini oluşturmaktadır." şeklinde karar vermiştir. <https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 16 Ağustos 2026.

gerektiği kabul edilmektedir. Buna rağmen tashih kararı verilmesi halinde tashih kapsamında olmayan bir konuda karar verilmiş olacağı için taraflarca kanun yoluna gidilebilecektir. Bu da süreci yargılama sürecini uzatacaktır.

Tashih talebi kararı veren merciye yapılmaktadır. Buna karşın temyiz incelemesi sonucunda Yargıtay tarafından verilen "*düzelterek onama"* kararı ile maddi hataların düzeltilmesi bunun istisnasıdır. Yargıtay bu yetkinin hükmün tashihinin somut planda bir uygulaması olduğunu belirtmiştir. Usul ekonomisi açısından fayda sağladığından Yargıtay'ın bu uygulamasının önemli olduğu kanaatindeyiz.

Mahkeme kararlarında ilk derece mahkemesi, bölge adliye mahkemesi ve Yargıtay kararlarına karşı her zaman tashih talep edilebilmektedir. Hakem kararlarında ise tashih talep edilebilmesi kararın bildiriminden itibaren bir süreye tabi tutulmuştur. Hükmün sırf bu süre içinde görülmeyen maddi hatalar ile kesinleşmesi icrasında ciddi sorunlara neden olabilecektir. Bu sebeple hakem kararları yönünden mahkeme kararlarındaki gibi süresiz olmasa da en azından hükmün icrasına kadar tashih talep edilebilmesine imkân sağlanmasının tashihin amacına daha uygun olacağı kanaatindeniz.

Hükmün taraflara tebliğinden sonra hâkim/hakem tarafları dinlemeden karar veremez. Fakat tebliğinden önce hâkim/hakemin tarafları dinlenen dosya üzerinde karar verebileceği kabul edilmiştir. Bu konudaki gerekçe ise hükmün tebliği ile tarafların hükmün tamamından haberdar olduğu ve taraflar dinlenmeden karar verilmesinin, hukuki dinlenilme hakkını ihlal edeceği yönündedir. Hakem kararlarında karar taraflara doğrudan tebliğ edilmektedir. Fakat mahkeme kararları, e imza ile UYAP istemine yüklenmekte ve tebliğ yapılmadan da hükmün içeriği taraflarca öğrenilmektedir. Bu sebeple gerekçeli kararın sisteme yüklenmesinden sonra tebligat yapılmamış olsa da tarafların dinlenilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Milli hakem yargısında tashih başvurusunun bir ay içinde inceleneceği kabul edilmiştir. Fakat gerek görülmesi halinde bu bir aylık sürenin hakem veya hakem kurulunca uzatılabileceği kabul edilmiştir (HMK m.437/2). MTK'de bu konuda süreler net bir şekilde belirlenmişken HMK'de hakem/hakem kuruluna bu şekilde bir yetki verilmesinin hakem yargılamasının hızlı sonuç alma amacına uygun olmadığı kanaatindeyiz.

KAYNAKÇA

Akıncı Z, Milletlerarası Tahkim (7. Bs., Vedat Kitapçılık 2025).

Akkaya T, 'Hükmün Tashihi Yoluyla Onama veya Bozma Kararının Kaldırılması ve Değiştirilmesi' (2015) 11(32) Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Dergisi 91-112.

Akkaya T, 'Medeni Usûl Hukukunda Hükmün (Nihai Kararların) Tamamlanması' (2021) 25(1) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 19-60.

Aksungur M, 'Medeni Usul Hukukunda Hükmün Tamamlanması' (Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi 2024) <https://tez.yok.gov.tr\> Erişim Tarihi 13 Aralık 2025.

Alangoya Y, Yıldırım K ve Deren-Yıldırım N, Medeni Usul Esasları (6. Bs., Alkım Yayınevi 2006).

Arslan R, Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi (Turhan Kitabevi 1977).

Arslan R, Yılmaz E, Taşpınar Ayvaz S ve Hanağası E, Medeni Usul Hukuku (11. Bs., Yetkin Yayınları 2025).

Atalı M ve Dırenisa E, 'Karar ve Hüküm' iç Pekcanıtez H, Özekes M, Akkan M ve Taş Korkmaz H (edr), Pekcanıtez Medeni Usul Hukuku, C IV (16. Bs., On İki Levha Yayınları 2025).

Atalı M, Ermenek İ ve Erdoğan E, Medeni Usul Hukuku (8. Bs., Yetkin Yayınları 2025)

Belgin Güneş D, 'Medenî Usûl Hukukunda Hükmün Tamamlanması (HMK m. 305/A)' (2021) 12(1) İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 313-328.

Boran Güneysu N, 'Medenî Yargılama Hukukunda Düzelterek Onama Kararı' (2013) 0(14) Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 329-352.

Budak AC ve Karaaslan V, Medeni Usul Hukuku (8. Bs., Filiz Kitabevi 2024).

Can H ve Öztürk E, Tahkim Hukuku Genel Esasları (2. Bs., Seçkin Yayınları 2025).

Erdem M, 'Medeni Usul Hukukunda Hükümlerin Tavzihi' (Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi 2001) <https://tez.yok.gov.tr\> Erişim Tarihi 10 Aralık 2025.

Eroğlu O, HMK Kapsamında Tahkim Şerhi (Seçkin Yayınları 2026).

Esen E, Milletlerarası Tahkim (Filiz Kitabevi 2025).

Garibli R, 'Hükmün Tashihi Tavzihi ve Tamamlanması' (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi 2022) <https://tez.yok.gov.tr\> Erişim Tarihi 10 Aralık 2025.

Görgün Ş, Börü L ve Kodakoğlu M, Medeni Usul Hukuku (14. Bs., Yetkin Yayınları 2025).

Gözütok Z, Hukuk Davalarında Hüküm Kurma Esasları ve Gerekçe (4. Bs., Adalet Yayınevi 2023).

Günyaktı Kahye R, 'Medeni Usul Hukukunda Maddi Hataların Düzeltilmesi (HMK m. 183)' (Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi 2022).<https://tez.yok.gov.tr\> Erişim Tarihi 15 Ağustos 2025.

Işık S, MTK ve HMK Kapsamında Hakem Kararlarına Karşı İptal Davası (2. Bs., On İki Levha Yayınları 2025).

Işık S, 'Hükmün Tamamlanmasına Müracaat Bakımından Gerekli Olan Talep Şartı: Türk ve Alman Medenî Usûl Hukuku (HMK m. 305/A; dZPO §321) Kapsamında Değerlendirmeler' (2024) 9(1) İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 211-251.

Kalafatoğlu MP, 'Milletlerarası Tahkim Kanunu Uyarınca Hakem Kararı Hakkında Düzeltme, Yorum ve Tamamlama Kararları ve Bu Kararların İptal Davası Açma Süresine Etkisi' (2020) 40(1) PublicandPrivate International LawBulletin 25-53.

Kalpsüz T, Türkiyede Milletlerarası Tahkim (Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 2007).

Karaaslan E ve Karaaslan V, 'Hükmün Tamamlanması' (2021) 8(2) İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 557-578.

Kıyak E, 'Medeni Usul Hukukunda Maddi Hataların Düzeltilmesi (HMK m.183)' (2017) 12(134) Terazi Hukuk Dergisi 31-42.

Kuru B ve Aydın B, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı (8. Bs., Yetkin Yayınları 2023).

Meydan N ve Yapal F, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Emsal Yargıtay Kararları (Zigana Yayınları 2014).

Namlı M, MTK ve HMK Çerçevesinde Hakem Kararlarına Karşı İptal Davasında Yargılama Usulü (1. Bs., On İki Levha Yayınları 2025).

Okumuş N, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Hakem Kararlarının İptali (On İki Levha Yayınları 2021).

Özbay İ ve Erdem M, 'Hakem Kararlarının Tavzihi, Düzeltilmesi ve Tamamlanması (HMK M.437)' (2013) 1(2) Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 45-75.

Pekcanıtez H, Atalay O ve Özekes M, Medeni Usul Hukuku Temel Bilgiler (19. Bs., On İki Levha Yayınları 2025).

Selçuk S, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre Hakem Kararlarının İptali (Yetkin Yayınları 2018).

Tanrıver S, Medeni Usul Hukuku Cilt II (3. Bs., Filiz Kitabevi 2025).

Tanrıver S, Medeni Usul Hukuku Dersleri (Filiz Kitabevi 2025)

Tutumlu MA, Hükmün Açıklanması ve Düzeltilmesi (2. Bs., Seçkin Yayınları 2012).

Yanık S, 'Medenî Usûl Hukukunda Hükmün Tavzihi ve Tashihi' (Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi 2016) <https://tez.yok.gov.tr\> Erişim Tarihi 13 Aralık 2025.

Yılmaz E, Hukuk Sözlüğü (11. Bs., Yetkin Yayınları 2023).

İnternet Kaynakları

<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr> Erişim Tarihi 12 Aralık 2025.

<https://mevzuat.sinerjias.com.tr> Erişim Tarihi 16 Ağustos 2026.

<https://sozluk.gov.tr> Erişim Tarihi 08 Aralık 2025.

<https://yargi.calismatoplum.org> Erişim Tarihi 15 Aralık 2025.